

07.06.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**07 Haziran 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

07 Haziran 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) ile Birleşik Meksika Devletleri Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı Mali İstihbarat Birimi Arasında Karapara Aklama, Bağlantılı Öncül Suçlar ve Terörizm Finansmanı Hakkında Finansal İstihbarat Değişiminde İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5708)
- Yozgat Çamlığı Milli Parkının Sınırlarının Yeniden Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5709)
- Konya İli Sınırları İçerisinde Bulunan Alanın “Derebucak Çamlık Mağaraları Milli Parkı” Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5710)
- Diyarbakır İli, Çermik, Kayapınar ve Hazro İlçelerinde Bulunan ve İsimleri Belirtilen Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5711)
- Sivas İli, Akıncılar, Gölova, Suşehri, Koyulhisar, Merkez, Ulaş ve Hafik İlçelerinde Bulunan ve İsimleri Belirtilen Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5712)
- Muş İli, Bulanık İlçesinde Bulunan ve İsimleri Belirtilen Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5713)
- Muş İli, Merkez ve Korkut İlçelerinde Bulunan ve İsimleri Belirtilen Yerlerde Arazi Toplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5714)

ATAMA KARARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atama Hakkında Karar (Karar: 2022/287)

YÖNETMELİKLER

- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ardahan Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ordu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği

GENELGELER

- Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ve Bölge Planları ile İlgili 2022/7 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi
- Anadolu Bozkır Ekosistemleri İçin İklim Değişikliğine Ekosistem Tabanlı Uyum Strateji Belgesi (2022-2036) ile İlgili 2022/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi

Türkiye ve Rusya'nın anlaştığı 'İstanbul' planına Ukrayna vetosu

Türkiye ve Rusya'nın, küresel gıda krizini giderebileceği belirtilen Ukrayna buğdayının dünyaya işgal altındaki limanlardan çıkarılması konusunda anlaşması, Ukrayna engeline takıldı. Anlaşma için onayına ihtiyaç duyulan ülke, meseleye şüpheyile yaklaşıyor ve bunun bir tuzak olabileceğini düşünüyor.

Türkiye ve Rusya, bir Karadeniz limanından Ukrayna'nın tarımsal sevkiyatlarını yeniden başlatmak için geçici bir **anlaşmaya vardı** ama söylenene göre Kiev, anlaşmaya şüpheyile bakıyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın görevlendirdiği yetkililer, Odesa kıyılarındaki mayınları temizlemek ve tahıl gemilerine eşlik etmek için ordu yardımı sağladı. Fakat Ukrayna'nın da planı onaylaması gerekiyor ve ülke endişeli. Çünkü bu iş için savunma sistemlerini ortadan kaldırmanın, limanı Rus saldırısına açık hale getireceğini düşünüyor.

LAVROV ANKARA'YA GELİYOR

Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov'un planla ilgili Çarşamba günü Ankara'ya gelmesi bekleniyor. Ukrayna'nın ise bir danışman gönderip göndermeyeceği belirsizliğini koruyor. Ukrayna Ekonomi Bakan Yardımcısı Taras Kachka, konuyla ilgili "Rusya, anlaşmaya varmak konusunda önceden yorum yaparak, görevi Ukrayna'ya devretmek istiyor" dedi.

GIDA KRİZİ

Kremlin'in işgali, Ukrayna'dan gelen tahıl ve çiftlik ürünlerinin sevkiyatını azaltarak yüz binlerce kişiyi yemek kıtlığı tehdidiyle karşı karşıya bıraktı. Moskova, kesinti konusunda sorunluluk almayı reddetti, ancak gübre ve tarımsal mal ihracatını sınırlayan ABD ve Avrupa yaptırımlarının kaldırılmasını istedi.

Zelenskiy: 22-25 milyon ton tahıl bloke edilmiş durumda

Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy, Ukrayna'nın Odessa limanları üzerinden her ay 10 milyon ton tahıl ihraç edebileceğini kaydederek, "Şimdi orada 22-25 milyon ton tahıl bloke edilmiş durumda" dedi.

Zelenskiy, Ukrayna'da kutlanan Gazeteciler Günü dolayısıyla ülkedeki gazetecilerle bir araya geldi.

Ukrayna'nın, kendisi için faydalı olmayacak bir sonuca ikna edilmeye çalışıldığını vurgulayan Zelenskiy, uluslararası toplumda savaşla ilgili yorgunluğun arttığını ve herkesin kendisi için yararlı bir sonuç istediğini ifade etti.

Zelenskiy, Rusya ile savaşın sona ermesine yönelik henüz bir planın olmadığını belirterek, "Herhangi bir plan üzerinde müzakeremiz yok. Bu tür müzakereler bugün sıfır seviyesinde. Tabii ki herkes bizi, bizim için kesinlikle faydalı olmayan bir sonuca doğru mümkün olduğunca zorlamak istiyor." diye konuştu.

Azovstal'dan çıkarılan 2 bin 500'den fazla Ukraynalı askerin Rusya'da esir tutulduğunu da kaydeden Zelenskiy, tüm Ukraynalı esirlerin evlerine dönmeleri için çalıştıklarını söyledi.

Tahıl ihracatı

Zelenskiy, tahıl ihracatına ilişkin müzakerelerin BM'nin yanı sıra Baltık ülkeleri ve Polonya ile sürdüğünü ancak yolun uzak olması nedeniyle bu güzergahın öncelikli olmadığını aktardı.

Ukrayna'nın Odessa limanları üzerinden her ay 10 milyon ton tahıl ihraç edebileceğini vurgulayan Zelenskiy, "Şimdi orada 22-25 milyon ton tahıl bloke edilmiş durumda, sonbaharda orada 75 milyon ton tahılımız olabilir. Ne yapacağız? Dolayısıyla limanlar olmadan yapamayız." ifadelerini kullandı.

Zelenskiy, savaşta ölen Ukraynalı gazetecilerin ailelerine devlet nişanlarını takdim etti.

TÜRKŞEKER Genel Müdürü görevden alındı

Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Mücahit Alkan görevden alındı. Alkan'ın yerine Muhiddin Şahin atandı.

Konuya ilişkin atama kararı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Mücahit Alkan görevden alındı. Alkan'ın yerine Muhiddin Şahin atandı.

Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ Genel Müdürlüğünde açık bulunan yönetim kurulu üyeliklerine ise Adem Dinç, Hakan Bilir, Mehmet Hasdemir ve Mehmet Tunçak atandı.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu Başkanlığına da Hasan Gezginç getirildi.

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğünde açık bulunan yönetim kurulu üyeliğine ise Durali Koçak atandı.

Küresel gıda enflasyonu hız kesti

Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından açıklanan Küresel Gıda Fiyat Endeksi Mayıs ayında sınırlı oranda geriledi.

FAO Küresel Gıda Fiyat Endeksi Mayıs'ta aylık bazda yüzde 0.6 azalırken, yıllık bazda yüzde 22.8 yükseldi.

Endeksin alt kırılımlarına bakıldığında bitkisel yağlar ve süt ürünleri tarafında düşüş gözlenirken, buğday, pirinç ve kümes hayvanı etleri tarafında artış yaşandı.

Tahıl Fiyat Endeksi, aylık bazda yüzde 5.6 ve yıllık bazda yüzde 56.2 artan buğday fiyatlarının öncülüğünde Mayıs'ta bir önceki aya göre yüzde 2.2 arttı. Uluslararası buğday fiyatları, Mart 2008'de ulaşılan rekor seviyenin sadece yüzde 11 **altında** seyrediyor. Tahıl Fiyat Endeksi yıllık bazda ise yüzde 29.7 yükseldi.

Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, Nisan ayına göre yüzde 3.5 düşerken yıllık bazda 31.1 arttı.

Süt Ürünleri Fiyat Endeksi de aylık yüzde 3.5 düşerken, yıllık bazda yüzde 16.9 yükseldi.

Et Fiyat Endeksi, dünya sığır eti fiyatlarının sabit kalmasına ve domuz eti fiyatlarının düşmesine rağmen Mayıs ayında yüzde 0.5 artarak tüm zamanların yeni bir rekorunu kırdı. Endeks yıllık bazda yüzde 16.6 arttı.

FAO Şeker Fiyat Endeksi, Nisan ayına göre yüzde 1.1 düşerken, yıllık bazda 12.6 yükseldi.

TMO, 2022 hububat alım detaylarını belirledi

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğünce, ülke genelindeki yaklaşık 200 iş yerinde ve protokol imzalanan lisanslı depolarda hububat alımı yapılacağı bildirildi.

TMO Genel Müdürlüğünden, 2022 dönemi hububat alım fiyat ve politikalarına ilişkin yazılı açıklama yapıldı.

Ülke genelinde hasadın, bugün itibarıyla arpa, buğday ve kırmızı mercimekte yaklaşık yüzde 5 seviyesinde olduğu belirtildi.

TÜİK verilerine göre, bu yıl üretimin buğdayda geçen yıla göre yüzde 10,4 artışla 19,5 milyon ton, arpada ise geçen yıla göre yüzde 48 artışla 8,5 milyon ton olacağının beklendiği ifade edilen açıklamada, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın hububat alım fiyatlarını duyurduğu anımsatıldı.

Ofisin, üreticilerin iş yerleri önünde uzun süre beklemelerini önlemek amacıyla uyguladığı randevulu alım sisteminin devam edeceği belirtildi. Açıklamada şu bilgiler verildi:

"TMO, Türkiye genelinde bulunan yaklaşık 200 iş yerinde ve protokol imzalanan lisanslı depolarda (yaklaşık 190 nokta) alım faaliyeti gösterecek. TMO ile protokol imzalayan lisanslı depoculuk şirketleri www.tmo.gov.tr internet adresinde yayımlanmakta olup lisanslı depolara ürün teslim eden üreticiler, bu depolar üzerinden ürününü elektronik ürün senedi (ELÜS) ile TMO'ya satabilecekler. TMO iş

yerlerinde pazar günleri hariç haftanın 6 günü alım yapılacaktır. Ürün bedeli ödemeleri, ürünün TMO'ya teslim edildiği tarihten itibaren 10 gün içerisinde üreticilerin banka hesaplarına aktarılacaktır."

Ürünün lisanslı depolar üzerinden ELÜS olarak TMO'ya satanlara ödemelerin peşin yapılacağı vurgulandığı açıklamada, "Lisanslı depolara ürün teslim edilmesi halinde; yüzde 2 stopaj, yüzde 2 SGK prim kesintisi muafiyeti, ton başına 25 lira nakliye desteği, araç başına 25 lira analiz desteği, depo kira ücreti desteğinin yanında Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden ürün bedelinin yüzde 75'ine kadar sıfır faizli 9 ay vadeli kredi kullanma imkanı bulunuyor." ifadesi kullanıldı.

Prim almak isteyenler ürünlerini 1 Eylül'e kadar TMO'ya satmaları gerekiyor

Açıklamada ayrıca bu yılki buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale alımlarında Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı üreticilerin, cins ve kota sınırlaması olmadan bu ürünlerini TMO'ya satabilecekleri belirtildi.

İşyerleri veya lisanslı depolar üzerinden TMO'ya buğday ve arpa satan üreticilere ton başına buğdayda 1000 lira, arpada ise 500 lira ilave hububat alım primi verileceğinin kaydedildiği açıklamada, üreticilerin bu uygulamadan yararlanmaları için ürünlerini 1 Eylül'e kadar TMO'ya satmaları gerektiğinin altı çizildi.

Açıklamada, hububat alım priminin, Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen ortalama verim ile ÇKS'de kayıtlı alana göre oluşan üretim miktarının 2 katına kadar, TMO'ya satılan buğday ve arpa için verileceği aktarıldı.

Hububat Alım Primi ödemelerinin Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından bu yıl sonbahar hububat ekim döneminde yapılacağına dikkat çekilen açıklamada, şöyle devam edildi:

"TMO iş yerlerine satılan ürünün borsa tescil ücreti TMO tarafından karşılanacaktır. Boşaltma ücreti alınmayacaktır. Önceki yıllardan farklı olarak geçici alım merkezlerinde hizmet bedeli kesintisi yapılmayacaktır. Ayrıca üreticilerimiz her yıl Bakanlık tarafından verilen fark ödemesi, mazot, gübre ve sertifikalı tohumluk desteklerinden de faydalanacak. Dolayısıyla üreticilerimizin ürünlerini TMO'ya satmaları menfaatlerine olacaktır. TMO, altyapısı uygun olan ticaret borsalarında hububat alımı yapacaktır. Ticaret borsası üzerinden alım yapan iş yerlerinde üreticiler, randevu almak suretiyle hem borsalar üzerinden hem de doğrudan iş yerlerine gelerek ürünlerini TMO'ya satabileceklerdir. Borsa üzerinden lisanslı depoya ürün teslim etmek isteyen üreticilerimiz, randevuya gerek kalmadan ürününü teslim ederek ELÜS yoluyla TMO'ya satabilecektir."

2022 TMO alım fiyatları şöyle:

CİNSİ	ALIM FİYATI (TL/TON)
MAKARNALIK BUĞDAY (2.Grup)	6.500
MAKARNALIK BUĞDAYLAR	DÜŞÜK VASIFLI MAKARNALIK BUĞDAY 6.250
	SERT EKMEKLİK BUĞDAY (2.Grup) 6.050
EKMEKLİK BUĞDAYLAR	DİĞER EKMEKLİK BUĞDAY (2.Grup) 6.025
	DÜŞÜK VASIFLI EKMEKLİK BUĞDAY 5.975
ARPA-ÇAVDAR-YULAF-TRİTİKALE (2.Grup)	5.500

Açıklamada, sert ekmeklik buğday, makarnalık buğday ve arpa fiyatına kalitesine göre (1. Grup) ton başına 100 lira ilave fiyat verileceği ifade edilerek, bu şekilde sert ekmeklik buğday fiyatının ton başına 6.150 lira, makarnalık buğday fiyatının ton başına 6.600 lira, arpa fiyatının ise ton başına 5.600 lira olacağı belirtildi.

Öte yandan açıklamada, TMO'ya ürün teslim edecek üreticilerin, alım noktalarında herhangi bir zorlukla karşılaşmamaları için ÇKS bilgilerini güncellemeleri, randevularını mutlaka almaları ve ürünlerini randevu alınan gün getirmeleri, anlaşmalı bankalardan alınacak ürün kartı veya banka hesap numaraları ile alım noktalarına gelmeleri gerektiği kaydedildi.

Lisanslı depolara ürün teslim edeceklerin, bankadan ELÜS işlem emrine izin veren yatırım hesabı açmaları ve en yakın Türkiye Ürün İhtisas Borsası'na başvurarak üye olmaları gerektiği belirtilen açıklamada, ürünün, iş yerlerine/lisanslı depolara ürün sahibi tarafından veya vekalet verilerek getirilmesi gerektiği vurgulandı.

Bakan Kirişci: 20 milyon ton buğday rekoltesi bekliyoruz

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, geçen yıl 2 bin 250 lira olan buğday alım fiyatının bu yıl desteklemeyle birlikte 7 bin 50 lira düzeyine çıkmış olmasının üretici adına oldukça sevindirici olduğunu bildirdi.

Kirişci, Nallıhan Sarıçalı Dağı Milli Parkı'nda düzenlenen 7. Foto Safari açılış töreninde yaptığı konuşmada, Nallıhan Kuş Cenneti ile milli parkın çok zengin bir biyoçeşitliliğe sahip olduğunu ve bu ekolojik zenginliğin korunması, geliştirilmesi için gerekli çabaların gösterildiğini ifade etti.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, AK Parti 30. İstişare ve Değerlendirme Toplantısı'nda hububat alımına yönelik yaptığı açıklamalara değinen Kirişci, "Buğday ve arpa gibi hububat alım fiyatlarıyla ilgili Toprak Mahsulleri Ofisi olarak nasıl bir yol izleyeceğimiz paylaşıldı. Bu yıl ton başına 6 bin 50 lira alım ve 1000 lira prim bedeli olmak üzere toplam 7 bin 50 lira gibi bir fiyat açıklandı. Geçen yıl 2 bin 250 lira olan buğday alım fiyatının bu yıl desteklemeyle birlikte 7 bin 50 lira mertebesine çıkmış olması gerçekten üreticilerimiz adına oldukça sevindirici bir fiyat olarak görüyoruz." diye konuştu.

Kirişci, geçen yıl kuraklık nedeniyle mahsul arzında bir miktar eksiklik olduğunu anımsatarak, "Bu yıl gerek yağışlar gerekse de üreticilerin üstün gayretleriyle 20 milyon ton civarında bir buğday rekoltesi bekliyoruz. Bu miktar bizim içerideki bütün ihtiyaçlarımızı karşılayabilecek düzeydedir." dedi.

Bakan Kirişci, konuşmasının ardından kuş cennetinde eşile birlikte fotoğraf çekti ve dürbünle kuşları izledi.

FAO/Torero: Enerji fiyatlarında artış devam ettikçe, gıda enflasyonunda yükseliş sürecektir

FAO Başekonomisti Maximo Torero gıda harcamalarının gelirler içinde artan payı göz önüne alındığında, özellikle düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelerde yüksek gıda fiyatlarının tüketici üzerinde ağır bir yük oluşturduğunu ve bunun ciddi sonuçlar doğurabileceğini söylüyor.

Elif KARACA

BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Başekonomisti Maximo Torero enerji fiyatlarındaki artış devam ettikçe gıda enflasyonundaki yükselişin süreceğini söyledi. DÜNYA'nın sorularını yanıtlayan Torero, gıda harcamalarının gelirler içinde artan payı göz önüne alındığında, özellikle düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelerde yüksek gıda fiyatlarının tüketicilerin üzerinde ağır bir yük oluşturduğunu ve bunun ciddi sonuçları olabileceğini belirtti.

Türkiye'de enflasyon giderek yükselirken, gıda fiyatlarındaki artış manşet enflasyonun da üzerinde. Bu artışın büyük bölümü kurlardaki yükselişten kaynaklanıyor, ancak dünya gıda fiyatlarındaki artışın da bunda önemli bir etkisi var. Torero'ya göre ne yazık ki küresel gıda fiyatlarındaki artışın devam etmesi bekleniyor.

Ukrayna'daki savaşın gıda piyasaları üzerinde hem doğrudan hem dolaylı etkileri olduğunu belirten Torero buğday, mısır ve ayçiçek yağı arzının azalmasını doğrudan etkiler; savaşın doğal gaz, ham petrol, gübre fiyatlarını ve nakliye maliyetlerini

artırmasını ise dolaylı etkiler olarak sıralıyor. Torero ayrıca, FAO'nun, fiyat artışlarından en çok etkilenen ülkelerin maliyetlerle başa çıkmasına yardımcı olmak için bir Gıda İthalatı Finansman İmkânı (FIFF) oluşturulmasını önerdiğini ifade etti.

Gıda fiyatlarındaki son artışın ana nedenleri olarak hangi faktörler sıralanabilir?

Küresel gıda fiyatlarındaki artışta etkili olan faktörleri Ukrayna'daki savaş ve uygulanan yaptırımlar, yüksek gübre ve enerji fiyatları, olumsuz hava koşulları ve COVID-19 kaynaklı tedarik zinciri aksaklıklarının güçlü küresel talebe yetişememesi olarak sıralayabiliriz. FAO Gıda Fiyat Endeksi ile izlenen uluslararası gıda fiyatları 2020 yılının ortalarından bu yana artış eğiliminde. Endeks Mart 2022'de büyük ölçüde Ukrayna'daki savaşın etkisiyle tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaştı. Tüm temel gıda maddelerinin fiyatları arttı. Bitkisel yağlar ve tahıllar fiyat artışlarından en çok etkilenen iki gıda grubu olurken, nisan verilerine göre fiyat artışları bir yıl öncesine göre sırasıyla %47 ve %34 seviyesinde gerçekleşti. Rusya ve Ukrayna bazı temel gıda ürünlerinin başlıca üreticileri ve ihracatçıları konumunda, örneğin dünya buğday ihracatının yaklaşık %30'unu gerçekleştiriyorlar. Savaşın gıda piyasaları üzerinde hem doğrudan hem dolaylı etkileri oldu. Buğday, mısır ve ayçiçek yağı arzının azalması doğrudan etkiler olarak karşımıza çıkarken, doğal gaz, ham petrol, gübre fiyatlarını ve nakliye maliyetlerini artırması ise savaşın dolaylı etkileri oldu. Artan gübre ve nakliye maliyetleri, üretici kar marjları üzerinde önemli bir baskı oluşturdu. Bazı ülkeler, iç tüketime yetmeyeceği endişesiyle çeşitli ürünlerde ihracat kısıtlamalarına başvurdu. Bu durum düşük gelirli ve net gıda ithalatçısı ülkeleri zor durumda bıraktı. FAO olarak durumu daha da kötüleştirdiğini düşündüğümüz ihracat kısıtlamalarına şiddetle karşıyız.

Özellikle buğday tarafında görünümü nasıl özetlersiniz?

FAO sıkıntılara ve Ukrayna'daki üretimde beklenen düşüşe rağmen küresel buğday üretiminin 2022'de 782 milyon tona (2021'de 777 MT) çıkmasını bekliyor. Mevcut pazarlama yılı için, piyasalar Ukrayna'daki savaşın şokunu bir şekilde emiyor. Ancak endişe, enerji ve gübre piyasalarındaki gelişmeler ve özellikle yoksul ülkelerde arzla ilgili olarak daha çok önümüzdeki yıla yönelik.

Küresel yüksek enflasyonda gıda enflasyonunun payı nedir? Önümüzdeki dönemde gıda fiyatlarının seyri nasıl olacak?

Gıda enflasyonunun toplam enflasyon içindeki payını ölçmek için kesin tahminler yapılamıyor. Düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelerde gıdanın tüketim sepetindeki payı %40-50 civarında iken, yüksek gelirli ülkelerde çok daha küçüktür. Dolayısıyla, şu anda yükselen dünya gıda fiyatlarının, gelişmekte olan ülkelerdeki enflasyon üzerinde büyük bir etkisi olması beklenebilir. Yüksek gelirli ekonomilerde enflasyonun büyük bir kısmını enerji ve diğer faktörler yönlendirmektedir. Tahıllar, et ve süt ürünlerinde sıkıntıların devam etmesi muhtemel ve bu durum küresel gıda fiyatları

üzerinde birkaç ay daha baskı oluşturabilir. Sonrasında, gelişmekte olan ekonomilerdeki düşük büyüme beklentileri nedeniyle satın alma gücü zayıflayacağından gıdaya yönelik küresel ithalat talebi azalabilir ve küresel gıda fiyatları üzerindeki baskı hafifleyebilir.

Enerji fiyatlarındaki artış gıda enflasyonunu nasıl etkileyecek?

Artan enerji fiyatları, küresel gıda üretimi için en büyük endişe kaynağı. Yüksek gübre fiyatları üretim maliyetlerini artırırken, gübre kullanımı açısından caydırıcı olup düşük verimi beraberinde getiriyor. Daha düşük yerli üretim ise, ülkenin ithalat talebinde artışa yol açıyor. Ekonomik durgunluk nedeniyle pek çok ülke şimdiden ağır borç yükü ve döviz krizleriyle karşı karşıya. Enerji fiyatları yükseliş devam ettiği sürece gıda enflasyonunun da artmaya devam edeceğini söyleyebiliriz.

Yüksek gıda fiyatlarının küresel ekonomi üzerinde ne gibi etkileri olacak?

Gıda harcamalarının gelirler içindeki yüksek payı göz önüne alındığında, özellikle düşük gelirli ve gelişmekte olan ülkelerde gıda fiyatlarının yüksek oluşu tüketici üzerinde ağır bir yük oluşturuyor. Tüketiciler bu duruma genellikle tükettikleri gıdanın miktarını ve kalitesini azaltarak tepki verdiği için, bunun gıda güvenliği ve beslenme açısından ciddi sonuçları olabilir. FAO yüksek gıda fiyatlarıyla mücadele ve durumun küresel bir gıda güvenliği krizine dönüşmesini önlemek için ülkeleri desteklemek konusunda önemli girişimlerde bulunuyor. Örneğin, en çok etkilenen ülkelerin artan gıda ithalatı maliyetleriyle başa çıkmasına yardımcı olmak için bir Gıda İthalatı Finansman İmkânı (FIFF) oluşturulmasını önerdi. Bu, dünyada toplumsal huzursuzlukların yaşanmaması için çok önemli.

Hayvan hastalıkları kaynaklı yıllık kayıp 4 milyon ton süt, 300 bin ton et

Veteriner Sağlık Ürünleri Sanayicileri Derneği Başkanı Ramazan Bayhan, Türkiye’de hayvan hastalıkları kaynaklı üretim kaybının toplam hacim içinde yüzde 20 olduğuna dikkat çekerek, “Hayvan hastalıkları yarıya düşse 2 milyon ton süt ve 150 bin ton et daha fazla üretilir” dedi.

Maruf BUZCUGİL / Hüseyin GÖKÇE

Veteriner Sağlık Ürünleri Sanayicileri Derneği (VİSAD) Başkanı Ramazan Bayhan, hastalıkları etkin şekilde kontrol altına alınmamış hayvancılık sektörünün, kârlı ve sürdürülebilir bir iş kolu olarak kalmaya devam edemeyeceğini söyledi. Türkiye’de hayvan hastalıkları kaynaklı kayıpların yüzde 20 civarında olduğunun altını çizen Bayhan, alınacak önlemlerde hastalıkların yarıya inmesi halinde yıllık 2 milyon ton süt, 150 bin ton da daha fazla et üretililebileceğini bildirdi. İnsandaki enfeksiyon hastalıklarının yüzde 70’inin hayvan geçişli olduğuna vurgu yapan Ramazan Bayhan, veteriner sağlık ürünlerinin sadece hayvan değil, toplum sağlığı açısından da önemli olduğunu aktardı. Sektörde ilaç sahteciliğine son zamanlarda aşı sahteciliğinin de eklendiğine değinen Bayhan, sahtecilikten yakalananların birkaç gün içinde kaldıkları yerden sahteciliğe devam ettiklerini belirtti.

Ankara Sohbetleri’ne konuk olan Ramazan Bayhan, sorularımızı şöyle yanıtladı:

Öncelikle VİSAD’ı bize ve kamuoyuna tanıtabilir misiniz? Neler yapıyorsunuz?

VİSAD, veteriner ilaç ve aşıları ile ilgili geliştirme ve üretim faaliyetlerinde bulunan firmaların bir araya gelerek oluşturdukları bir dernek. Ağır sorumlulukları var. Ucuz, yeterli ve sağlıklı hayvansal gıdaya ulaşmanın en kritik geçitlerinden birinde durmaktayız. Hastalıkları etkin bir şekilde kontrol altına alınmamış çiftlik hayvancılığı sektörü, kârlı ve dolayısıyla sürdürülebilir bir iş kolu olarak kalmaya devam edemez, yeterli hayvansal gıda üretemez. Bu da ürünü pahalı ve ulaşılması zor hale getirir. Diğer taraftan, insanlardaki enfeksiyon hastalıklarının yüzde 70'lik bir kısmının hayvan geçişli olduğu göz önüne alındığında, veteriner ilaç ve aşı sektörünün, toplum sağlığının da en önemli muhafızı olduğunu söylemek abartı olmayacaktır. Yine en az bunlar kadar önemli olarak hem çiftlik hayvanlarının hem de ailemizin bir parçası haline gelen arkadaş hayvanlarımızın ağırdan acıdan arınmış bir hayat sürmelerinin güvencesi de bu sektördür. Dolayısıyla bu sektörün ürünlerine ulaşılabilirlik sadece yetiştiriciler için değil aynı zamanda toplumun tamamı için kritik önemdedir.

“HER YIL 500 BİN BUZAĞIYI KAYBEDİYORUZ”

Sektörün hayvancılığın ekonomisine olan katkısından bahseder misiniz?

Bugün hayvan hastalıklarından kaynaklanan ekonomik kayıplar toplam üretimin yaklaşık yüzde 20'si civarında. Yani, hastalıkların daha etkin kontrol edilmesiyle bu oranı yüzde 10'a düşürebilsek, Türkiye'de aynı kaynaklarla fazladan yaklaşık 2 milyon ton süt, 150 bin ton da et üretilir. Her yıl yaklaşık 500 bin buzağıyı kaybediyoruz. Bunları aslında tamamen önlenabilir sebeplerden dolayı kaybettiğimizi bilmemiz lazım. Önemli bir çoğunluğunu ishal ve akciğer enfeksiyonu gibi etkin aşılama programlarıyla önemli ölçüde kontrol altına alabileceğimiz hastalıklardan, bir kısmını da yine bakım-besleme gibi önlenabilir hatalardan dolayı kaybediyoruz. Buna dur diyebiliriz. Bir master plan rehberliğinde hazırlanmış bir yol haritası çıkarıp o yolda kararlılıkla yürürsek birkaç yıl içinde çok iyi sonuçlar alacağımıza eminim.

“SAHTECİLİKTE YAKALANANLAR BİRKAÇ GÜN SONRA TEKRAR DEVAM EDİYOR”

Peki sektördeki sorunlardan bize ne aktarabilirsiniz?

Her sektörün kendine özgü sıkıntıları olduğu malum. Bunlardan en önemli gördüğüm iki tanesinden bahsetmek isterim. Zaman zaman beşeri sektörde de gördüğümüz sahte ve kaçak ürün sorunu bizleri çok olumsuz etkiliyor. Mevcut yasal düzenlemelerin yetersizliğini maalesef sektör olarak defalarca test etmiş durumdayız. Sahte ilaç dağıtımını yapan kişileri defalarca ihbar edip yakalatmamıza rağmen birkaç gün içinde kaldıkları yerden devam ediyorlar.

“SAHTECİLİĞİN AŞIYA DA SİRAYET ETTİ, ACİLEN EL ATILMALI”

Bunu son zamanlara kadar sadece ilaçlar üzerinden yapıyorlardı. Ancak son dönem bu sahtecilik olaylarının aşılar da sirayet etmiş olması çok önemli bir tehdit. Binlerce hayvanı hastalıklara karşı koruduğunuzu düşünürken bir anda büyük hastalık

patlamalarına ve bunun hem hayvan hem de toplum üzerinde yansımalarına şahit olabiliriz. Dolayısıyla acilen el atılması gereken bir konudur.

“ÖNEMİ BÜYÜK AMA TİCARİ HACİM KÜÇÜK”

Bir diğer konu da piyasaya sunulacak ürünlerin etkin ve güvenli olmasına yönelik bazı taleplerin sektörün karşılayabileceğinin üzerine çıkması nedeniyle bu ürünlere erişimde yaşanabilecek sıkıntılardır. Hayvan sağlığı sektörü, az önce bahsettiğim konularda kritik öneme sahip olmakla beraber küçük bir ticari hacme sahiptir. Beşeri ilaç sektörünün yaklaşık yüzde 5'i kadar bir büyüklüğü var. Dolayısıyla kırılganlığı ve iş kolu itibarıyla vazgeçebilme duyarlılığı nispeten yüksek... Bu düşük iş hacimlerinden dolayı kârlılık oranlarında da düşüş yaratacak etkilere karşı özenli yaklaşılması gerekir. Bu anlamda, yasal düzenlemelerin, ilaç ve aşıya erişim ile ürünlerin güvenliği ve etkinliği yönündeki talepler arasında denge gözetmesi şarttır.

"Tek Sağlık konsepti için hazırlığa başlamalıyız"

Bugün insanlarda görülen enfeksiyon hastalıklarının yüzde 70'i hayvansal geçişli. İnsan sağlığının güvence altına alınması ancak hayvan sağlığının güvence altına alınmasıyla mümkün olabilir. Nitekim bilim dünyası bunu fark ederek "Tek Sağlık" adında bir konsept geliştirdi. Bu konsept insan, hayvan ve çevre sağlığının birbirine entegre ve ayrılmaz olduğu gerçeğinden hareketle bu 3 alanda çalışan tüm kişi ve kurumların yakın iş birliğini öngörür. Bizim de Türkiye olarak ilgili kurum ve kuruluşları bir araya getirip kurumsal organizasyon düzleminde hazırlıklara başlamamız ve bunun etkin çalışmasını sağlayacak yasal altyapıyı hazırlamamız gerekir. Arkadaş hayvan tarafından baktığımızda onlardan bize bulaşan tek şeyin sevgileri olmasını hedefli emek gerekir. Bunun için de hem onların hem kendimizin sağlığını temin edecek yeni ve etkin ürünler geliştirip ulaşılabilirliğini sağlamamız şart.

Erdoğan: Faizi düşürmeye devam edeceğiz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Bakanlar Toplantısı sonrası yaptığı açıklamada faiz hakkında dikkat çeken ifadeler kullandı. Erdoğan, "Kimse bizden şunu beklemesin bu iktidar faizi artırmayacaktır. Tam aksine biz faizi düşürmeye devam edeceğiz." dedi.

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan başkanlığında saat 14.50'de toplandı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Beştepe'de gerçekleştirilen ve yaklaşık 2 buçuk saat süren bakanlar toplantısının ardından açıklamalarda bulundu. Faiz konusunda açıklamalarda bulunan Erdoğan, "Kimse bizden şunu beklemesin bu iktidar faizi artırmayacaktır. Tam aksine biz faizi düşürmeye devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

Erdoğan'ın konuşmasında öne çıkanlar şöyle:

"Türkiye'nin geldiği yol özellikle bunu yol ayrımı olarak kabul edecek olursak ekonomi programı olmuştur. Bütün dünyaları faiz, enflasyon, kur ilişkisinden ibaret olan kesin inançlılar, ülkemizin yatırım, istihdam, üretim, ihracat cari fazla yoluyla büyüme stratejisini anlamaya bile çalışmamıştır. Enflasyon bir sorun mudur? Evet bir sorundur, ama Türkiye'nin asıl sorunun çözümü tek başına bu başlık mıdır? Kesinlikle değildir, eğer öyle olsaydı, geçmişte çok kez uygulanan enflasyon merkezli ekonomi programları ile sorun çözülmüş olurdu. Teşhis yanlış olursa, tedavi de yanıt vermez.

"YANLIŞ PROGRAMLARLA YILLARIMIZ HEBA EDİLDİ"

Yanlış programlarla yıllarımız heba edilmiştir. Türkiye ekonomisini belli bir çizginin üzerine çıkarmayarak yüksek faizle soyulacak kadar diri programlarla yıllarımız heba edilmiştir. Bu kısır döngünün ilk adımı enflasyonun tanımıyla başlıyor. Bu sorunun çözümü de faizleri artırarak tüketimi azaltmak ve böylece fiyatları düşürmek olarak sunuluyor. Burada kazanan kim? Yüksek faizle cebi dolan tuzu kuru bir kesim. Elbette ucuzlayan döviz sebebiyle yabancı tüketim ürünlerinin pazarı haline getiren ithalatçıları unutmamak lazım.

"136 ÜLKE ENFLASYONUN ALTINDA FAİZ UYGULUYOR"

Ellerini ovuşturarlardan değil, işini, aşını, geçimini sürdürmesini sağladığımız milyonlardan kullandık. Bunlar hadi bize inanmıyorlar, hiç olmazsa kendi ideolojik efendilerine kulak versinler. Dünya genelinde halihazırda 136 ülkenin merkez bankası, enflasyon oranlarının altında faiz politikası uyguluyor.

"FAKİRİ DAHA FAKİR YAPACAK REÇETELERİ KENARA BIRAKTIK"

Ekonomi programı stratejimizi kökten değiştirdik. Faizi artırarak zengini daha zengin fakiri daha fakir yapacak ekonomi reçetelerini bir kenara bıraktık. Ülkemizin asıl ihtiyacı olan, yatırım, istihdam, üretim, istihdam ve cari fazla yoluyla büyüme esaslı programımızı uygulamaya başladık.

"FAİZİ DÜŞÜRMEYE DEVAM EDECEĞİZ"

Biz hepsinden daha iyi durumdayız. Bu ülkelerin merkez bankaları bilançoları neredeyse milli gelirlerinin yüzde 40'ına dayandı. Kimse bizden şunu beklemesin bu iktidar faizi artırmayacaktır. Tam aksine biz faizi düşürmeye devam edeceğiz. Gelişmiş ülkelerin hiçbiri bu aşamada enflasyonla göre faiz verme, cari açık verme riskine girmez, giremez. Sayın Başkan niçin faizi düşürmekten bahsediyorsun? Bu ülkede yatırımcı birinci dereceden kamu bankalarıyla özel sektör bankaları da dahil olursa düşük faizle yatırıma girsin, mevcut yatırımlarını daha da genişletsin, ihracatı, istihdamı, büyümeyi sağlayalım. Bu oldukça işsizlik de bugün olduğu gibi daha da azalacaktır. Dünya milli gelirinin yüzde 70'ini oluşturan bu ülkelerin yaşadığı sancılar tabi olarak herkesi etkiliyor."

Kredi/mevduat oranı yüzde 95,25'e indi

Bankacılık sektörünün kredi mevduat oranı geçen yıl kasımdaki keskin düşüşünün ardından gerilemeyi sürdürüyor. Sektörde kredi mevduat oranı yüzde 95,25'e inerken kamu mevduat ve yabancı mevduat bankalarında yüzde 91'lere yerli mevduatta yüzde 90'ın altına geriledi.

Şebnem TURHAN

Merkez Bankası'nın düşük politika faiziyle fonlanma imkanı, politika faizine göre yüksek kredi faizleri, kur korumalı TL mevduat ürünü ile artan mevduat ve yüksek net karlılıklara rağmen bankacılık sektörünün kredi mevduat oranı gerilemeye devam ediyor. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) aylık verilerine göre nisanda bankacılık sektöründe kredi mevduat oranı yüzde 95,25'e düştü. Geçen yıl aynı ayda bu oran yüzde 107,44 seviyesindeydi. Oranın gerilemesi bankaların mevduatı krediye dönüştürme konusunda isteksizliklerini gösterse de bankacılık sektörü kaynakları bankaların özellikle TÜFE'ye endeksli tahvil sahiplikleri sayesinde artan karlılıkların kredi verme ihtiyacını azalttığına dikkat çekti.

BDDK verilerine göre kamu mevduat bankalarının kredi mevduat oranı geçen yıl nisanda yüzde 102,4 seviyesinde iken bu yıl nisanda yüzde 91,2'ye indi. 11.2 puanlık bir düşüş görüldü. Yerli mevduat bankalarında da geçen yıl nisanda yüzde 99,68 olan kredi mevduat oranı bu yıl nisanda yüzde 89,22'ye düştü. 10.46 puanlık bir düşüş yaşandı. Yabancı sahipli mevduat bankalarında da geçen yıl nisanda yüzde 102,31 olan kredi mevduat oranı bu yıl nisanda 10.96 puanlık düşüşle yüzde 91,35 olarak

hesaplandı. Mevduat bankaları arasında kredi mevduat rasyosu en fazla gerileyen kamu mevduat bankaları oldu.

En keskin değişim kasımda yaşandı

Yine BDDK verilerine göre bankaların kredi mevduat rasyosunda gerileme geçen yıl kasım ayı itibariyle daha keskinleşti. Aktif rasyosunun devreden çıkmasıyla birlikte kredi mevduat oranında geçen yılın başından itibaren düşüş yaşanıyordu. Ancak hem enflasyon görünümünün bozulmasının keskinleştiği hem de art arda gelen faiz indirimleri sonrasında döviz kurlarının oldukça hızlı yükselmeye başladığı kasım ayı itibariyle kredi mevduat rasyosu keskin düşüş yaşadı. Sektör genelinde ekimde yüzde 100,31 olan kredi mevduat oranı kasımda yüzde 95,55'e inerken, kamu mevduat bankalarında ekimde yüzde 94,26 olan rasyo kasımda yüzde 89,70'e indi. Yerli özel mevduat bankalarında ekimde yüzde 94,80 olan rasyo kasımda yüzde 89,36'ya düştü, yabancı mevduat bankalarında da ekimde yüzde 96,45 olan rasyo kasımda yüzde 96,45'e indi. Ardından özellikle yerli mevduat bankalarında 80'li seviyeler gözlendi kamu mevduat bankaları her ne kadar bu yılın başında ivme kaydetse de son iki aydır kredi mevduat rasyosu onlarda da düşüş eğilimine girdi. Türkiye Bankalar Birliği Başkanı Alpaslan Çakar da birliğin geçen haftaki genel kurulunda yaptığı konuşmada üye bankalar arasında mevduatın yüzde 92'sinin krediye gittiğini belirterek kredi mevduat oranının TL için yüzde 128, yabancı para için de yüzde 64 olduğunu belirtmişti.

Menkul kıymet toplamı yüzde 60 arttı

Bankacılık sektörü kaynakları bu düşüşte en önemli etkinin bu yıla sektörün karında damga vuran enflasyona endeksli tahviller olduğuna dikkat çekti. Bankacılık sektörünün nisanda net karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 707,8 artarak 34,9 milyar TL oldu. Analizlerde bankaların yurt içi fonlama maliyeti ile kredilerin faiz oranları arasındaki farkın artması ve enflasyona endeksli tahvillerin büyümesinin sektörün karını yükselttiği belirtildi. BDDK verilerine göre geçen yıl nisana göre bankaların menkul kıymetler toplamı yüzde 59,76 artarken geçen yıl sonuna göre 4 aylık artış da yüzde 18,5 oldu. Bu durum bankaların kredi verme ihtiyacının da azalmasına neden oldu.

Bir diğer neden ise bankacılık kaynaklarına göre maliyetlerin ve yüksek enflasyonun hem şirketlerin hem de bireylerin ödeme gücünü olumsuz etkilemesi. Bankaların artık kredi verirken aşırı temkinli davrandığına dikkat çeken bankacılık kaynakları bunun da kredi mevduat rasyosundaki düşüşte rol oynadığına işaret etti.

Bankacılık kaynakları bu durumun bir süre daha devam etmesini ve kredi mevduat oranında düşüşün de sürmesini öngörüyor.

Bankaların TÜFE endeksli sabit getiriliye yönlendirme adımı

Bankaların ellerinde bulundurdukları TÜFE endeksli tahvillerin artması sadece kredi mevduat rasyosunu etkilemiyor. Enflasyonun artacağı beklentisi ve buna göre getiri

beklentisinin artması Hazine'nin de maliyetlerini yükseltiyor. İşte dün Merkez Bankası yeni bir adım atarak tahvillerde bankaların sabit getiriliye yönlendirmeyi hedefli edi. Merkez Bankası (TCMB) TÜFE'ye endeksli kıymetlerin iskonto oranının yüzde 15'ten yüzde 30'a çıkarılacağını belirtti. Yoğun ilgi gören TÜFE endeksli tahvillerin iskonto oranı iki kata çıkmış oldu. Düzenleme 24 Haziran'dan itibaren yürürlüğe girecek. Bunun yanı sıra Merkez Bankası tüm swap işlemleri için uygulanan teminat blokajının minimum yüzde 45'inin DİBS sepetinden oluşmasına karar verdi ki önceki oranı yüzde 30 seviyesindeydi. Ayrıca bankalararası para piyasasında DİBS teminat bulundurma koşulunu yüzde 45 olarak belirlenmesine karar verildi. Hazine'nin yurtiçinde altın ve YP cinsi geçerli iskonto oranları uygulanarak sadece teminat olarak kabulü de kararda yer aldı. TCMB bankalara gönderdiği yazıda adımların "teminat havuzunda TL varlıkları destekleyici düzenlemeler kapsamında, API fonlamasında DİBS teminat kullanımını artırmak" için atıldığı belirtildi.

Motorinde 30 liraya 3 kaldı! İşte bu akşam gelecek yeni zam miktarı

Doların dün yeni bir zirve yaparak 16.60'ın üstüne çıkması bu sabahta açılışı 16.64 liradan yapması karşısında akaryakıt ürünlerine yeni bir zam gelmesi kaçınılmaz oldu. Bu gelişmenin üzerine bir de küresel piyasalarda da yükselen petrol fiyatları eklenince bu akşam gelecek zammın katlanması bekleniyor. Brent petrol fiyatları bu sabaha 116 dolar seviyelerinde başladı.

Suudi Arabistan'ın petrol satış fiyatlarına yüzde 48 zam yapmasından sonra küresel piyasalarda petrol varil fiyatlarına rekor zam gelmesi bekleniyor. Küresel piyasalardaki bu beklentinin üzerine Türkiye'de yaşanan döviz kurlarındaki yükselişin de eklenmesi ile akaryakıt fiyatlarına zorlayacak düzeyde zam gelmesi kaçınılmaz hale geldi. **Sektör temsilcileri motorin fiyatlarına 1 lira 93 kuruş zam beklediklerini açıkladı.** Gelecek olan yeni zamla motorin litre fiyatlarının 27 lirayı da aşması bekleniyor.

AKARYAKIT FİYATLARINDA DÖVİZ KURU ETKİSİ

Dün dolar kuru 20 Aralık'tan sonra gördüğü en yüksek seviyelere ulaştı. Dolar 16 lira 60 kuruşu da geride bırakarak yükselişine bugün de devam ediyor.

3 Haziran cuma günü düşüş eğilimine giren dolar günü yüzde 0,30 kayıpla 16,4176'dan kapatmıştı. 6 Haziran pazartesi günü ise gün içerisinde en düşük 15.9306'yı gören dolar, yılın en yüksek seviyesi olan 16.6164'ü gördü.

Bu sabah ise yükseliş eğilimine devam eden dolar güne 16.64 TL'den başladı. Döviz kurlarındaki bu yükseliş devam ettiği sürece akaryakıt fiyatlarına anlık zam olarak geliyor. Bu nedenle akaryakıt ürünlerine zam gelmesi kaçınılmaz.

AKARYAKIT FİYATLARINDA SUUDİ ARABİSTAN ETKİSİ

Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş nedeniyle Rusya'ya uygulanan ambargo petrol fiyatlarını otomatik olarak yukarı çekerken üzerine Suudi Arabistan'ın petrol satış fiyatlarına yüzde 48 oranında zam yaptığını duyurması eklendi.

Dünyanın en büyük petrol üreticisi Suudi Arabistan önümüzdeki aydan itibaren petrol satış fiyatını 4,40 dolardan 6,50 dolara yükseltti. Bu haberin duyulması ile birlikte küresel piyasalarda Brent petrolün varil fiyatı 121,95 dolara kadar çıkarak rekor kırdı. Bu fiyat artışının da akaryakıt fiyatlarına yansması bekleniyor. Suudi Arabistan'ın yaptığı yüzde 48'lik zammın Temmuz ayında tam olarak yansması beklenirken bu haber bile küresel piyasalarda fiyatların yukarıya doğru çekilmesine yetti.

Brent petrolün yükselip düşmesi, direkt olarak akaryakıt piyasasını etkilemekte. Brent Petrol 7 Haziran salı sabahına 116 dolar seviyesinde başladı. Dolar da da yükseliş devam ediyor. Sektör temsilcileri akaryakıt fiyatlarındaki artışın önümüzdeki günlerde de devam edeceğinin beklendiğini belirtti.

Bakan Nebati'den açıklama: Vatandaşımızın gelirlerini artırıcı tüm tedbirleri alacağız

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Kızılcahamam kampındaki mesajları sonrası, bugün sosyal medya hesabından açıklamada bulundu.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, "Uyguladığımız politikalar ile artan enflasyon karşısında özellikle gelir seviyesi düşük vatandaşlarımızın alım gücünü korumak için yoğun çaba sarf ediyoruz" dedi.

Nebati, Twitter hesabından yaptığı açıklamada, "Ekonomi politikalarımızın esası; yatırım, üretim, ihracat ve istihdam odaklı büyümeyi sağlamak, yüksek katma değerli üretimi teşvik ederek ürettikçe büyümek ve büyümenin getirilerini toplumun tüm kesimlerine yansıtmaktır. Uyguladığımız politikalar ile artan enflasyon karşısında özellikle gelir seviyesi düşük vatandaşlarımızın alım gücünü korumak için yoğun çaba sarf ediyoruz. Bundan sonraki süreçte de yatırım, üretim, ihracat ve istihdam odaklı sürdürülebilir büyümeyi sağlayarak toplumsal refahı artıracak, emeğin ve alın terinin ne kadar değerli olduğunun bilinci ile vatandaşlarımızın gelirlerini artırıcı tüm tedbirleri hayata geçireceğiz" ifadelerine yer verdi.

Kızılcahamam'daki değerlendirmeleri

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin Kızılcahamam kampındaki değerlendirmeleri piyasalarda ve sosyal medyada yankı buldu. Bakan Nebati, artan enflasyon karşısında tartışılan faiz kararlarıyla ilgili, "Döviz düşürmek için yüksek faiz artışı yapabiliirdik. Ama o zaman üretim bundan olumsuz etkilenirdi. Biz bir yol

ayrımına gittik. Enflasyonla birlikte büyümeyi tercih ettik. Bu sistemden dar gelirli hanehalkı hariç üretici firmalar, ihracatçılar kâr ediyor. Ama dar gelirli vatandaşlarımıza yönelik gelirlerini arttırıcı düzenlemeler yapıyoruz" dedi. Milliyet gazetesinde yer alan habere göre; AK Parti'nin haftasonu gerçekleştirdiği Kızılcahamam toplantısında milletvekillerin sorularını yanıtlayan Bakan Nebati, kısa vadede faiz artırımının da faiz indirimi düşünülmediğini söylerken, enflasyonun 2022 yılını yüzde 48-49 düzeyinde, 2023'ü ise yüzde 19.9 seviyesinde tamamlayacağını ifade etti.

Bakan Bilgin: 3600 ek göstergeden başka düzenlemeler de var

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, 3600 ek gösterge düzenlemesine ilişkin, "Başka düzenlemelerimiz var, burada açıklamıyorum. O düzenlemeler de yapıldığı zaman bu 1300-1400 lira, 2 bin 300 lira, 2 bin 500 lira gibi rakamlara ulaşabilecek. Aynı zamanda emekli ikramiyesi 45 bin lira ile 50 bin lira arasında artacak." dedi.

Bakan Bilgin, TRT Haber'de 3600 ek gösterge düzenlemesiyle ilgili detaylar hakkında bilgi verdi. Çalışmanın "seçim öncesi verilen söz" ifadesiyle sık sık eleştirildiğini belirten Bilgin, ancak düzenlemenin seçimle ilgisi olmadığını söyledi.

Bakan Bilgin, düzenlemenin 5 milyon 300 bin memur ve memur emeklisini kapsadığını belirtti. Bakan Bilgin, "Hiçbir sendikanın ve hiçbir kimsenin talep etmediği bir düzenlemeyi yaptık. Beklentilerin üzerinde. Onun için devrim niteliğinde bir çalışmadır diyorum. İnanıyorum ki Türkiye'nin kamu bürokrasisi, kamu çalışanları bu gece farklı uyuyacak, rahat edecek, diyecek ki 'Devletim beni düşünüyor'." diye konuştu.

Aralık ayı sonunda da düzenleme yapılacak

Bilgin, 3000'den 3600 ek göstergeye geçenlerin maaşlarında yaklaşık 1300-1400 lira arasında değişim olduğunu ancak bu artışın bugünkü rakamlarla belirlendiğini belirterek, şöyle devam etti:

"Temmuzun başında enflasyon farkını vereceğiz. Onunla ilgili başka düzenlemelerimiz var, burada açıklamıyorum. O düzenlemeler de yapıldığı zaman bu

1300-1400 lira, 2 bin 300 lira, 2 bin 500 lira gibi rakamlara ulaşabilecek. Aynı zamanda emekli ikramiyesi 45 bin lira ile 50 bin lira arasında artacak. 200 bin lira ikramiye alacak bir kamu çalışanı, 250 bin lira alacak. İkramiyelerde de değişim olacak. Aralık ayının sonunda da bir düzenleme yapacağız. Geçen sene yaptığımız gibi kamu çalışanlarımızın yeniden aynı zamanda toplu sözleşme farkını, enflasyon farkını ve bugün söylemek istemediğim diğer ek düzenlemeleri de yaparak, 2022'nin aralık ayında da bu yaptığımız 3600 ek göstergeyle ilgili düzenleme kamu çalışanlarının maaşlarına ve emekli ikramiyelerine çok daha farklı yansıyacak. Bu düzenlemeyle katlanacak."

Bekçiden uzman erbaşa kadar bütün kamu çalışanlarını kapsayacak

Bu düzenlemenin "çalıştığı alanın dışında yükseköğrenim görenleri ve 2 yıllık yüksekokul mezunlarını kapsamadığı" iddiasıyla ilgili soru üzerine Bilgin, bunların doğruyu yansıtmadığını söyledi. Bakan, düzenlemenin bekçilerden uzman erbaşlara kadar çok geniş bir kadroyu kapsadığını açıkladı.

Mevcut çalışanların maaşlarına yönelik de yeni bir düzenleme yapılacağını duyuran Bilgin, "Şu müjdeyi vereyim, Cumhurbaşkanımız bugün bütün kamu çalışanlarının yaptıkları işlere göre ücretlerinin yeniden düzenlenmesi çalışmasını da uzun vadede bize verdi. Onu da ayrıca yapacağız. En aşağıdan en yukarıya kadar çalışanların, emeklilerin değil." bilgisini verdi.

EYT çalışması gerekli mesafe alınınca açıklanacak

Sözleşmeli personel ve Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) ile ilgili soru üzerine Bilgin, "3600'den sonra ilk yapacağımız çalışma, üzerinde daha önce çalıştık ama detaylandırıp kamuoyuyla paylaşılır hale gelince paylaşacağımız 'sözleşmeli personel' meselesidir." dedi.

Bilgin, çalışma sayesinde kamuda istihdam edilen sözleşmeli personelin haklarının iyileştirileceğini ifade ederek, "Kamu, ihtiyaç duydukça sözleşmeli personel alıyor. Fakat bu sözleşmeli personelin bazı sorunları var. İsteğe bağlı olarak onlara kadro hakları vereceğiz. Yani onunla ilgili kapsamlı bir düzenleme yapıyoruz. Sözleşmeli çalışmayan kadroluların sahip olduğu bazı haklardan onlar mahrumlar. Onları kendilerine vereceğiz." diye konuştu.

EYT'lilere yönelik çalışmayı da gerekli mesafe alındığında kamuoyuyla paylaşacaklarını belirten Bilgin, şu an çalışmaya ilişkin basına yansıyan bazı bilgilerin doğru olmadığını vurguladı.

Özel hastanelerle ilgili düzenleme

Özel hastanelerle ilgili de bir çalışma yaptıklarını bildiren Bilgin, şunları kaydetti:

"Bunlardan 23'ü ile özel anlaşma yapılmış. Daha doğrusu o hastaneler bu konuda talepte bulunmuşlar, vaktiyle kabul edilmiş. Bu uygulamayı denemiş olduk, sonuçlarının negatif olduğunu tespit ettik. Yani bu 23 hastaneye gittiğinizde, kalp ve

kanser hastası buralara gittiğinde, bu hastanelerin kapısında 'SGK ile anlaşması vardır' yazıyor. Fakat hastaya 'kalbinde şu sorun var ama böbreğinde de bu sorun var, kulağında da şu var, kaşının altında da gözün var' deyip bir sürü tetkik ve tedavi yapıyorlar ama 'Sadece kalp SGK kapsamında, diğerleri değil' diyorlar. Dolayısıyla hastalar para ödemek zorunda kalıyor."

Buğday, arpa alım fiyatı ve yeni prim uygulaması

Ali Ekber YILDIRIM

07 Haziran 2022 Salı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 2022 ürünü ekmeklik buğday ve arpa alım fiyatını 5 Haziran'da açıkladı. Geçen sene 17 Mayıs'ta açıklanan alım fiyatı bu yıl 19 gün daha geç açıklanmış oldu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ankara Kızılcahamam'da yapılan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 30. İstişare Toplantısı'nın kapanış konuşmasında Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) 2022 ürünü ekmeklik kırmızı sert buğdayın tonunu 6 bin 50 liradan alacağını söyledi. Erdoğan, çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan ve buğdayını TMO'ya satan çiftçilere ayrıca ton başına 1000 lira alım primi ödeneceğini belirtti.

TMO'nun 2022 ürünü arpa alım fiyatı ise ton başına 5500 lira olarak açıklandı. Ürününü Ofis'e satacaklara ton başına 500 lira alım primi ödenecek.

Böylece ürettiği buğdayı TMO'ya satacak çiftçi ton başına toplamda 7 bin 50 lira, arpada ise 6 bin lira almış olacak.

Yeni prim uygulamasının ayrıntıları

Öncelikle bugüne kadarki uygulamada ürününü ister TMO'ya isterse özel sektöre, tüccara satsın üreticilere ton başına 100 lira destekleme primi (fark ödemesi) yapılıyordu. Ayrıca, üreticiler dekar başına mazot, gübre, sertifikalı tohum kullanım desteği alıyordu. Bu yıl ilk kez TMO'ya ürün satanlara buğdayda ton başına 1000 lira, arpa da 500 lira ilave destek verilecek. Tüccar veya özel sektöre ürün satanlar bu desteği alamayacak. Bunu ilk dinlediğimde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yanlış söylediğini düşündüm. Fakat, Tarım ve Orman Bakanlığı ile TMO'nun üst düzey yönetimine sordum ve yanlış olmadığını sadece Ofis'e ürün verenlere bu primin verileceğini doğruladılar. Amaç, TMO'ya ürün akışını teşvik etmekmiş.

Mazot, gübre, sertifikalı tohum gibi alan bazlı destekler ürünü kime satarsa satsın çiftçiye ödenmeye devam edilecek. Çiftçiye kiloda 10 kuruş, ton başına 100 lira olan destek ödemesi de aynen devam edecek.

Yüksek fiyat algısı

Bu uygulama buğday ve arpanın TMO'ya daha çok gitmesini sağlamak için başlatıldığı söylenebilir. Ama aynı zamanda "yüksek fiyat" algısı yaratmak için kullanıldığını söyleyebiliriz. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamaları ve sosyal medya paylaşımlarında olsun Tarım ve Orman Bakanlığı açıklamaları ve paylaşımlarında olsun buğday alım fiyatı ton başına 7 bin 50 lira, arpa alım fiyatı 6 bin lira olarak sunuluyor. Tüm çiftçilerin buğdayını, arpasını bu fiyattan satacakmış gibi bir algı yaratılıyor. Oysa çiftçi ürününü Ofis'e satmazsa bu alım priminden yararlanamayacak.

Buğday fiyatına gelince, TMO'nun 2021 ürünü ekmeklik buğday alım fiyatı Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından ton başına 2 bin 250 lira olarak açıklanmıştı. Açıklandığı 17 Mayıs 2021'de o dönemki piyasa fiyatları ile uyumluydu. Daha sonra buğdayın tonu hem iç piyasada ve TMO'nun ithal ettiği buğdayın tonu 6 bin lirayı geçti. Fiyat artışında Türkiye'de buğday üretiminin kuraklık nedeniyle azalmasının etkisi olduğu kadar, COVID-19 salgını ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan savaşın etkisi ile dünyada da artan fiyatların yansıması var.

Kuraklık nedeniyle 2021'de Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Türkiye'nin buğday üretimi 17 milyon 650 bin tona geriledi. Amerika Tarım Bakanlığı (USDA) verilerine göre ise 16 milyon ton civarında üretim gerçekleşti. Buğday az olunca ve fiyatlar da yükselince TMO açıkladığı fiyattan ürün alamadı.

Alım primi 2022 sonbaharında ödenecek

Benzer bir durum bu sene yaşanır mı? Açıklanan 6 bin 50 liralık fiyat piyasanın biraz altında. Ama üzerine 1000 lira prim eklenince piyasa ile uyumlu bir fiyat ortaya çıkıyor. Üreticinin beklediği fiyat 7-8 bin liraydı. Üreticinin endişesi açıklanan primin diğer destekler gibi çok geç ödenmesi. TMO bu alım priminin sonbaharda ödeneceğini duyurdu. Çiftçi buğdayı teslim ettikten sonra ürün bedeli ile birlikte 10 günde ödense daha cazip olabilirdi.

Tüccar üreticiden buğday almak istiyorsa TMO'nun verdiği fiyat ve pirim kadar bir fiyat vermesi gerekir. Vermezse ürünün önemli bir bölümü Ofis'e gider.

Fakat özellikle küçük üretici, buğday ekimi yaparken gübreyi, tohumu, ilacı bayiden borçlanarak aldıysa borcunu kapatmak için elindeki buğdayı vermek ve borcunu kapatmak zorunda kalacak.

Üretim verileri ne kadar gerçekçi?

Buğday hasadı başladı. Üreticilerden gelen haberler çok umut verici değil. Gübre kullanımının azalması, kuraklık ve benzeri faktörler nedeniyle üretimin, verimin düşük olmasından yakınıyorlar.

Ulusal Hububat Konseyi, Mart 2022 sonu itibariyle buğday üretiminin 20 milyon 500 bin ton olacağını açıkladı. Nisan sonunda yaptığı tahmin de Nisan'da bütün Türkiye'de yağışın hemen hemen hiç olmadığı bu nedenle üretimin azalacağı, kuraklığın etkili olabileceği belirtilerek üretim tahmini 20 milyon ton olarak revize edildi.

Türkiye İstatistik Kurumu ise, 2022 Bitkisel Üretim ilk tahmininde buğday üretimini 19 milyon 500 bin ton olarak açıkladı. Hatırlarsanız geçen sene de ilk tahminde 19 milyon 500 bin ton olarak açıklanmış ancak daha sonra bu 17,6 milyon ton olarak revize edilmişti. Muhtemelen bu yıl da aşağı yönlü bir revize olacak.

Amerika Tarım Bakanlığı 2021'de Türkiye'nin buğday üretimini 16 milyon ton bu yıl ise 17 milyon ton olacağını duyurdu.

Bütün kaynaklar, veriler 2022 yılı buğday üretiminin son 30 yılın ortalama üretimi olan 20 milyon tonun altında gerçekleşeceğini gösteriyor. Üreticiler de görüşmelerimizde bu sene üretimin beklendiği gibi yüksek olmayacağını dile getiriyor.

Ucuz buğdaya rağmen ekmeğe zam kaçınılmaz

TMO'nun Eylül 2021'den beri sürdürdüğü un sanayicilerine yönelik ucuz buğday teminine 1 Haziran itibari ile 3 ay daha devam edeceğini duyurdu. Ofis, pirim dahil üreticiden tonunu 7 bin 50 liradan alacağı buğdayı un sanayicilerine 4 bin 500 liradan satacak. Ekmek fiyatlarındaki artışı önlemeye yönelik bu uygulama için içerdense buğday alamazsa ithal buğday ile yapacak.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, alım fiyatlarını açıklarken buğdayda Türkiye'nin kendine yeterli olduğunu, buğday ithalatının un ve makarna ihracatı için yapıldığını özellikle vurguladı. 2021'de, 2022'de olduğu gibi buğday üretiminin 20 milyon tonun altında gerçekleştiği zaman Türkiye'nin kendine yeterli olmadığı, bir miktar buğdayı ithal etmek zorunda kaldığı biliniyor. Dolayısıyla bu yıl da Türkiye'nin üretimdeki düşüşe bağlı olarak kendi ihtiyacı için iç piyasada tüketmek üzere en az 2-3 milyon ton buğday ithalatı yapacak.

Buğday fiyatının artması un, ekmek, makarna, bulgur unlu mamuller ve buğdayın kullanıldığı tüm ürünlere mutlaka zam olarak yansıyacaktır. Ayrıca hem buğday hem de arpa fiyatının artması, aynı zamanda yem hammaddesi olarak da kullanıldığı için besicilerin, süt hayvancılığı yapanların maliyetleri önemli oranda artacak. Buna bağlı olarak da et, süt, yoğurt, ayran, peynir gibi süt ve süt ürünleri ile et ve et ürünlerinin de zamlanmasına neden olacaktır. Hayvancılık sektörü açısından büyük sıkıntı olacak.

Arpa fiyatı piyasanın altında

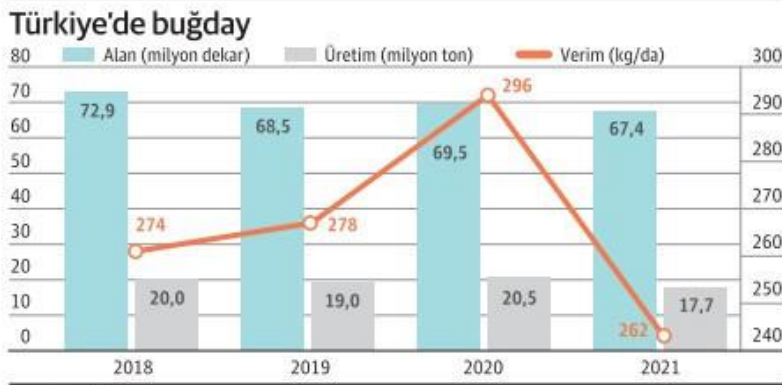
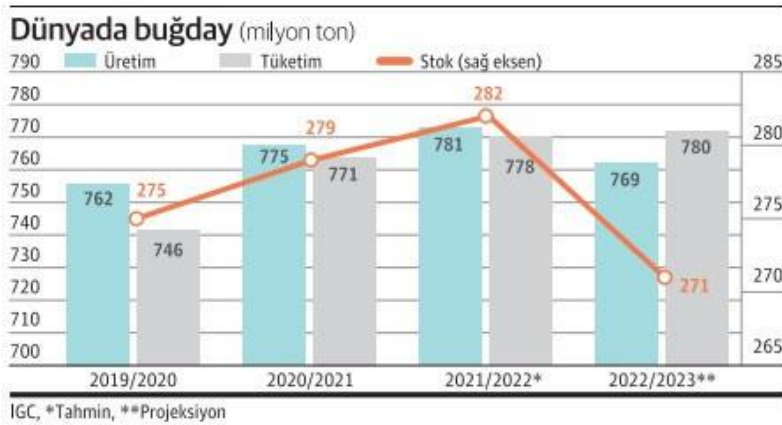
Arpa alım fiyatı 2021’de ton başına 1750 olarak açıklanmıştı. Bu yıl ton başına 5 bin 500 lira fiyat açıklandı. Ürünü TMO’ya satan çiftçilere ilave olarak ton başına 500 lira alım primi ödenecek. Arpa fiyatı serbest piyasada zaten 6 bin liranın üzerinde, 7 bin lirayı gördü. Açıklanan fiyat piyasanın altında.

Girdi fiyatı arttıkça destekler devreye girmeli

Açıklanan fiyatlar enflasyona göre değerlendirildiğinde veya geçen seneki fiyatla karşılaştırıldığında çok yüksekmiş gibi görünebilir. Fakat girdi fiyatları daha fazla yükseldiğini hatırlatmak gerekir. Bu fiyat ile buğday, arpa satan çiftçi hem borçlarını kapatacak hem geçimini sağlayacak hem de önümüzdeki sonbaharda buğday ekimi için gübre, mazot, tohum, ilaç gibi temel girdileri alacak.

Gübre, mazot ve diğer girdilerin fiyatları sürekli zamlanıyor. Geçen yıl olduğu gibi girdi zamlarıyla verilen alım fiyatı erirse çiftçi üretim yapmakta zorlanacak bu nedenle özellikle gübre, mazot, tohum ve ilaç gibi ürünlerde üreticinin artan maliyetini karşılayacak düzeyde desteklerin sağlanması gerekir. Bu desteklerin de şimdiden açıklanması ve üretici buğday ekimine başlamadan, tohum tarlaya düşmeden ödenmesi gerekir.

Özetle, buğday ve arpa alım fiyatları bugün iyi görünebilir, yarın girdi fiyatlarına gelecek zamlarla, maliyetlerin artmasıyla eriyip gidebilir. Bu nedenle üretimin sürdürülmesi için girdi bazında artan maliyetler desteklerle karşılanmalı.

TMO'nun 2022 hububat alım ve fiyat politikası

Üreticilerin TMO'yu tercih etmelerini teşvik etmek amacıyla 2022 yılı hububat alımlarında;

- Buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale ÇKS kaydı bulunan üreticiler cins ve kota sınırlaması olmadan bu ürünleri TMO'ya satabilecekler. Örneğin: ÇKS'de yalnızca çavdar kaydı olan bir üretici miktar sınırı olmadan buğday, arpa, çavdar, yulaf ve tritikale ürünlerinden herhangi birini veya tamamını TMO'ya satabilecek.
- TMO işyerleri veya lisanslı depolar üzerinden TMO'ya buğday ve arpa satan üreticilere ton başına Buğdayda 1.000 TL, Arpada ise 500 TL ilave hububat alım primi verilecektir. Üreticilerin bu uygulamadan yararlanmaları için ürünlerini 1 Eylül tarihine kadar TMO'ya satmaları gerekiyor.
- Hububat alım primi, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenen ortalama verim ile ÇKS'de kayıtlı alana göre oluşan üretim miktarının 2 katına kadar, TMO'ya satılan buğday ve arpa için verilecek. Örneğin: ÇKS'de kayıtlı 30 ton buğdayı olan bir üretici, TMO'ya miktar sınırı olmadan ürün satabilecek ancak 60 ton buğday için hububat alım priminden faydalanabilecektir.
- Hububat Alım Primi ödemeleri Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 2022 yılında, sonbahar hububat ekim döneminde yapılacaktır.
- TMO işyerlerine satılan ürünün borsa tescil ücreti TMO tarafından karşılanacaktır.
- Boşaltma ücreti alınmayacaktır.
- Önceki yıllardan farklı olarak geçici alım merkezlerinde Hizmet Bedeli kesintisi (%1) yapılmayacaktır.
- Ayrıca üreticilere her yıl Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen fark ödemesi, mazot, gübre ve sertifikalı tohumluk desteklerinden de faydalanacaktır.
- TMO, altyapısı uygun olan ticaret borsalarında hububat alımı yapacaktır. Ticaret borsası üzerinden alım yapan iş yerlerinde üreticiler, randevu almak suretiyle hem borsalar üzerinden hem de doğrudan iş yerlerine gelerek ürünlerini TMO'ya satabilecekler. Borsa üzerinden lisanslı depoya ürün teslim etmek isteyen üreticiler, randevuya gerek kalmadan ürününü teslim ederek ELÜS yoluyla TMO'ya satabilecek.

2022 Dönemi TMO alım fiyatları

	CİNSİ	ALIM FİYATI (TL/TON)
MAKARNALIK BUĞDAYLAR	MAKARNALIK BUĞDAY (2.Grup)	6.500
	DÜŞÜK VASIFLI MAKARNALIK BUĞDAY	6.250
EKMEKLİK BUĞDAYLAR	SERT EKMEKLİK BUĞDAY (2.Grup)	6.050
	DİĞER EKMEKLİK BUĞDAY (2.Grup)	6.025
	DÜŞÜK VASIFLI EKMEKLİK BUĞDAY	5.975
ARPA-ÇAVDAR-YULAF-TRİTİKALE (2. Grup)		5.500

Not: Yukarıdaki fiyatlara Bakanlığımızca ilave olarak ödenecek olan buğdayda 1.000 TL/Ton, arpada ise 500 TL/Ton Hububat Alım Primi dâhil değildir.

- Sert Ekmeklik Buğday fiyatına kalitesine göre (1. Grup) ton başına 100 TL ilave fiyat verilecek. Bu şekilde 1. Grup Sert Ekmeklik Buğday fiyatı ton başına 6.150 TL olacak.
- Makarnalık Buğday fiyatına kalitesine göre (1. Grup) ton başına 100 TL ilave fiyat verilecek. Bu şekilde 1. Grup Makarnalık Buğday fiyatı ton başına 6.600 TL olacak.
- Arpa fiyatına kalitesine göre (1. Grup) ton başına 100 TL ilave fiyat uygulanacak. Bu şekilde 1. Grup Arpa fiyatı ton başına 5.600 TL olacak.
- Ayrıca üreticiler, mazot, gübre, sertifikalı tohum ve fark ödemesi desteklerini almaya devam edecek.

Buğday taban fiyatı ne etki yapacak?

Osman AROLAT

07 Haziran 2022 Salı

Açıklanan buğday taban fiyatının ekmek fiyatına etkisi ne olacak? Çiftçinin girdi maliyetlerini düşürüp, daha çok buğday ekmesini sağlayıp, kazancını artıracak sürdürülebilir bir modele ihtiyacımızın var.

Atilla İlhan'ın şiirindeki gibi; bugün, "Buyurun oturun dostlar buğday konuşacağız..." diyorum. DÜNYA'nın tarım sektörünün deneyimli yazarı Ali Ekber Yıldırım'ın bugün gazetemizde yer alan haberini okuduktan sonra, Konya'daki bir ziraat odası başkanı dostumla konuştum. En yalın haliyle, yeni buğday taban fiyatının ekmek fiyatını artıracığı sonucuna vardım.

Buğday alım fiyatı ekmeklik sert buğday için 6 bin 50 lira. Buğdayını TMO'ya satanlara 1000 lira prim ödenecek. Bu durumun piyasaya yansımaları Konya'lı ziraat odası başkanı olan dostum "Piyasada fiyat arpada 6-6,5 lira, buğdayda 7-7,5 liraydı. Çiftçinin fiyat beklentisi 7,5-8 liraydı. 7 lira açıklanarak fiyat aşağıya çekilmiş oldu. Geçen yıl çiftçi, 2 bin 600-2 bin 700 liradan ürününü sattı. Arz azalınca tüccarlar fiyatı 6-6,5 liraya çıkarttılar. Bu gösteriyor ki, üreten cefasını çeken çiftçiden satın alıp depolayan tüccar, çok daha fazla kazandı" sözleriyle değerlendiriyor.

Ancak esas sorunun gelecek sezon yaşanacağı ve üretim koşullarının düğümlendiği aşağıdaki ifadelerden anlaşılıyor.

-Ekici için belirsizlik söz konusu... Sulama maliyetleri, mazot fiyatları ekim zamanında ne olacak? Ekim ve Nisan yağışları yeterli olmadı. Arpayı iki kez, buğdayı üç dört kez sulamamız gerekti. 200 metrelik kuyudan sulama maliyeti 1500 lira oldu. Geçen yıl gübre 16-17 liraya çıktığında müdahaleyle 9 liraya düştü. Ama stok gübre tükenince, tüccar fiyatı 13-14 lira yaptı. Girdi maliyetlerinde mazot, gübre ve ilaç fiyatlarına belirsizlik söz konusu...

Ya ekmek fiyatları ne olur?

-TMO iyi bir alım yaparsa, Eylül'de primli alıma son vermeyip, primli alıma devam ederse, artışı dengede tutabilirse, ekmekte 'aşırı' fiyat artışı olmaz. İç piyasa için 2-3 milyon ton buğday ithal edilmesi gerekiyor. Ama ekmek fiyatı kaçınılmaz olarak artacak, bu kesin.

Bu bilgiler ışığında sonuç olarak söyleyebileceğim şu: Çiftçinin girdi maliyetlerini düşürüp, daha çok buğday ekmesini sağlayıp, kazancını artıracak sürdürülebilir bir modele ihtiyacımızın var. Sadece "fiyat" vererek, üreticiden yeni dönemde buğday ekmesini artık beklemek mümkün değil, bu kesin.

GÜNÜN SÖZÜ:

Altılı Masayı oluşturan siyasi partilerin genç temsilcilerinin buluşmasında Avrupa Yeşil Mutabakat Programı ele alındı. Bu buluşmalar sürecektir, genç siyasetçilerimizi kutluyorum.

TÜİK'e soralım; akaryakıt fiyatlarını nereden aldınız?

Alaattin AKTAŞ

07 Haziran 2022 Salı

✓ TÜİK'in TÜFE hesaplamasında kullandığı akaryakıt fiyatları, EPDK'nın ilan ettiği fiyatın altında. Arada çok büyük fark yok ama TÜFE'ye olan etki EPDK fiyatlarıyla 0.10 puan daha fazla. Bu da mayıs ayı artışının açıklananın üstüne çıkıp yüzde 3.08 olması demek.

TÜFE artışının mayıs ayında yüzde 2.98 açıklanmasıyla ilgili olarak kafama takılan ufak tefek sorular olduğunu ve bunları TÜİK'e yönelteceğimi dün bu köşede yazmıştım. İlk sorudan başlayalım...

“Mayıs ayı endeksini hesaplarken kullandığınız akaryakıt fiyatlarını nereden aldınız?”

Öyle ya, akaryakıt fiyatları şehirden şehire ya da istasyondan istasyona üç beş lira oynamaz ki. Fiyat ancak birkaç kuruş fark eder; ama o kuruş farkı açıldı mı, TÜFE'ye etki de çok farklı olmaya başlar.

Gelin önce akaryakıt fiyatlarının nasıl oluştuğunu kısaca hatırlatalım.

Uluslararası piyasadaki ürün fiyatlarına bağlı olarak rafineri çıkış fiyatı ve bunun üstüne eklenen vergiler, karlar; dağıtıcı şirketlerin tavsiye ettiği fiyatlar ve sonuçta pompa fiyatı ortaya çıkıyor.

Tavsiye edilen fiyat ve pompa satış fiyatı o ilin hatta ilçenin rafineriye uzaklığına göre farklılık gösteriyor.

Akaryakıt istasyonlarının rekabet avantajı elde etmek uğruna tavsiye edilen fiyatın pek altına inemedikleri de bir gerçek, zaten kar marjları çok az, dolayısıyla tavsiye edilen fiyat en fazla birkaç kuruş oynamayla pompa satış fiyatı olarak uygulanıyor.

Yani dağıtım şirketlerinin tavsiye fiyatı olarak bayilere ilettikleri fiyatla pompa fiyatı neredeyse aynı oluyor.

Benzin ve motorinde tavsiye edilen fiyat var ama LPG'de durum farklı. LPG'de dağıtım şirketleri tavan fiyat ilan ediyor ve istasyonlar bu tavanı geçemiyor. Bir de şu gerçek var; LPG'de kar marjının yüksek olmasından dolayı istasyonlar arası rekabet yoğun ve bu yüzden fiyatlar çok dalgalı olabiliyor.

TÜİK'İN FİYATI NASIL DAHA UCUZ?

TÜİK Mayıs ayı enflasyonunu açıklarken madde fiyatlarının ilanını durdurdu. Ama birkaç madde hariç; onların fiyatı ilan edildi.

Fiyatı açıklananlar benzin, motorin ve LPG. Bu üç ürünün TÜFE'de yüzde 4.8680'lik ağırlığı var. TÜİK Mayıs için elektrik, doğalgaz ve doğalgaz abonman ücretini de açıkladı.

Mayıs ayı enflasyon tahmini yaparken akaryakıttaki fiyat değişimini tabii ki göz önünde bulundurmuştum. TÜİK'in açıkladığı fiyatlara göre değişimi hesapladım ve bu oranların **TÜFE artışının daha az görünmesini sağlayacak şekilde** daha farklı olduğunu gördüm.

Fark çok büyük değil; ne var ki **“Sinek küçüktür ama mide bulandırır”** hesabı, bu küçük fark da TÜFE artışını yüzde 3'ün üstüne taşıdığı için önemli.

Şimdi TÜİK'in akaryakıt için hangi fiyatları esas aldığını biliyoruz. Ama TÜİK'in, EPDK'nın ilan ettiği ortalama fiyatlardan daha düşük fiyat üzerinden hesaplama yaptığı ortaya çıktı, bu da kafa karışıklığına yol açtı.

Dedim ya fark öyle çok büyük değil. Ne var ki o kuruşluk farklar TÜFE'deki artışı yüzde 2.98'den yüzde 3.08'e çıkarmaya yetiyor.

Siz doğru oranın 2.98 değil de çok daha yüksek olduğunu düşünün ve üstüne 0.10 puanı ekleyin!

Mayıs ayında benzin ve motorin zam görürken, LPG ucuzladı. Benzin ve motorindeki zam oranı TÜİK'e göre daha düşük, LPG'deki ucuzlamanın oranı ise daha yüksek.

TÜİK'e göre bu üç ürünlerdeki fiyat hareketinden TÜFE'ye yansıma 0.17 puan. EPDK'nın ilan ettiği fiyatlar ve bunların değişiminden yola çıkılarak yapılan hesaplama göre ise TÜFE'ye yansıma 0.27 puan. Aradaki o 0.10 puanlık fark var ya, işte o fark 2.98'i 3.08'e taşıyor.

Fiyatı ilan edilen ve tüm Türkiye'de neredeyse aynı fiyata satılan üç kalem üründe böylesine fark var.

Fiyatı artık gizlenen ve şehirden şehire, semtten semte, pazardan pazara çok farklı fiyatlara satılan yüzlerce üründeki fiyat farkından kaynaklanabilecek yansımayı varın siz düşünün!

Akaryakıt fiyatlarındaki farkın TÜFE'ye etkisi 0,10 puan, peki izahı ne?

	EPDK			TÜİK		
	Benzin	Motorin	LPG	Benzin	Motorin	LPG
Nisan	19,07	21,46	11,85	19,18	21,50	11,46
Mayıs	22,09	22,36	11,40	21,52	22,21	10,82
Değişim(%)	15,85	4,19	-3,80	12,20	3,30	-5,57
TÜFE'ye etki	0,2331	0,0843	-0,0526	0,1794	0,0665	-0,0770

ON BİNDEN FAZLA İSTASYONDAN TEK TEK Mİ FİYAT ALINIYOR?

Bütün dağıtım şirketleri bayilerine tavsiye ettikleri fiyatı EPDK'ya iletiyor.

EPDK bu fiyatların ortalamasını günlük ve aylık olarak web sayfasında duyuruyor.

Tavsiye edilen fiyatla pompa fiyatı benzin ve motorinde hemen hemen aynı uygulanıyor. LPG'de ise tavan fiyat söz konusu ve istasyonlar ciddi oranda indirim yapıyor.

EPDK İstanbul'un Avrupa yakasındaki fiyatı, yani neredeyse Türkiye'nin en düşük fiyatını ilan ediyor.

Peki TÜİK nasıl oluyor da EPDK'nın fiyatından daha düşük fiyat buluyor?

Hani rekabetten dolayı istasyonlar çok fiyat kırıyor olsa, TÜİK de bunları derlese, belki EPDK-TÜİK farkı böyle izah edilebilir. İyi de hem bu farkı izah edecek bir rekabet indirimi yok, hem de TÜİK'in sayıları on bini aşan istasyonlardan tek tek fiyat derleme şansı yok.

Öyleyse bu fark nasıl izah edilecek? Ya da edilebilecek mi?

Edilemezse bu mayıs ayı enflasyonuna ilişkin kuşkuları artırmayacak mı?

Ayrıca madem EPDK ile TÜİK'in fiyatları arasında fark var, şu durumda TÜİK bu kalemlerin fiyatını niye açıkladı?

Kılıçdaroğlu ve Yavaş'a kimin için operasyon çekiliyor

Cumhurbaşkanı adaylığına koşan Kılıçdaroğlu iki ateş arasında.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kılıçdaroğlu'na "Sıkıysa cumhurbaşkanı adayı mısın değil misin onu açıkla" diye çağrı yapıyor. Muhalefet cephesinde ise Kılıçdaroğlu'nu destekleyenler ile engellemek isteyenler arasında kıran kırana bir mücadele yaşanıyor.

Ama asıl kavga cumhurbaşkanı adayının belirlenme sürecinde yaşanacak. Kılıçdaroğlu da bunun farkında. Kılıçdaroğlu'nun ekibi ise Kurban Bayramı'ndan önce cumhurbaşkanı adaylığının deklare edilmesi için bastırıyor.

Ateş hattında sadece Kılıçdaroğlu yok. Cumhurbaşkanı adaylığının iddialı diğer ismi Mansur Yavaş da var. Hatta son dönemde Yavaş'ın adaylığını engellemeye yönelik çabalar hız kazandı.

ÜÇ ADAY

Cumhurbaşkanı adaylığı için muhalefet cephesinde üç isim ön planda yer alıyor.

1- Kemal Kılıçdaroğlu

2- Mansur Yavaş

3- Ekrem İmamoğlu

ABD ve İngiltere büyükelçisinin koşa koşa görüşmeye gittiği, Meral Akşener'in ikinci Fatih'e benzettği, HDP'nin güçlü bir şekilde destek verdiği Ekrem İmamoğlu, Batı'nın gözündeki favori aday olma özelliğini koruyor.

Amerikalılar, ABD Başkanı Biden'ın, "Muhalefeti destekleyerek Erdoğan'ı darbeye değil, seçimle tasfiye edeceğiz" dediği rolü İmamoğlu'nda görüyorlar.

İmamoğlu, Karadeniz gezisinde yaşanan fotoğraf tartışmasıyla darbe alınca Kılıçdaroğlu, roket hızıyla ön plana çıkmıştı. Sünni, Türk ve milliyetçi kodları da Mansur Yavaş'ı favori haline getirmişti

Şimdi Ekrem İmamoğlu lehine, Kılıçdaroğlu ve Yavaş aleyhine oyundan adam eksiltme operasyonu yapılıyor.

MANSUR YAVAŞ'A KİM OPERASYON YAPIYOR

Kılıçdaroğlu'na Alevi kimliği üzerinden saldırılıp, "Kazanamaz" algısı oluşturulmaya çalışılırken, Mansur Yavaş'a yönelik operasyon HDP medyası üzerinden Van'da gerçekleştirildi. Şehir gezisi sırasında, "Selahattin Demirtaş'ı da istiyoruz" diye seslenen birisine Yavaş'ın, "İnşallah" dediği yönündeki görüntüler servis edildi. Mansur Yavaş'ın, basın danışmanı Volkan Memduh Gültekin ise "İnşallah" temennisinin Demirtaş için yapılmadığını ifade eden bir açıklama yaptı.

HDP LİNCİ

Vay sen misin bunu diyen. Önce HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan açtı ağzını yumdu gözünü. "Kimse sizin inşallahınıza kalmadı" dedi. HDP Grup Başkanvekili Meral Danış Beştaş, "Korkak" diye seslendi. Ahmet Türk daha önce, "Mansur Yavaş'ın aday olması halinde Kürtlerin ona oy vereceklerini sanmıyorum" demişti. HDP Genel Başkan Yardımcısı Tayip Temel ise kırmızı kartı gösterdi. Böylece Mansur Yavaş'a yönelik bir HDP linç gerçekleşmiş oldu.

HABER SERVİSİNİN MAKSADI

Aslında bunlar ülkücü kökenden gelen Yavaş için şaşırtıcı tepkiler değildi. Ama asıl operasyon, HDP'ye yakın olan yayın kuruluşlarına Mansur Yavaş'ın, Van'da Belediye Başkanları toplantısında yaptığı konuşmanın servis edilmesiyle yapıldı. Haber, "Mansur Yavaş, cumhurbaşkanı adayı olmalı diyenleri hayal kırıklığına uğratacak" diye servis edildi. Yavaş'ın, hedeflerinin 2024 seçimlerinde 2019'daki oy oranının çok üzerine çıkmak olduğu yönündeki sözleri nasıl anons edildi.

Peki bunlar ne için yapıldı? Mansur Yavaş sadece milliyetçi kökenden geldiği için mi hedef alındı? Kılıçdaroğlu'nun Aleviliği üzerinden yürütülen kampanyanın amacı neydi?

Kılıçdaroğlu'nun, Alevi olduğu için seçimi kazanamayacağı tezi bizzat kendi mahallesi tarafından işlendi. Ancak mezhep kartı tepki görünce, Kılıçdaroğlu seçimi kazanamaz algısı devreye sokuldu. Kılıçdaroğlu'nun seçimi kazanabilmesi için yarışa Erdoğan'dan 5-6 puan önde başlaması gerektiği şartı getirildi. CHP'li Erdoğan Toprak bu hamlenin önünü kesmek için, "Kılıçdaroğlu'nun anketlerde Erdoğan'dan 7-8 puan önde olduğunu" iddia etti.

MAHİR KAYNAK'IN SORUSU

Peki HDP üzerinden Mansur Yavaş'a, Alevi kimliği ve seçilemez tezi üzerinden Kılıçdaroğlu'na çekilen bu operasyonların amacı neydi? Mahir Kaynak'ın bu tür durumları anlamaya yarayan bir ölçüsü vardı. "Kime yaradı?" diye sorardı.

AMAÇ İMAMOĞLU'NUN ÖNÜNÜ AÇMAK

Mansur Yavaş ile Kemal Kılıçdaroğlu'na yönelik operasyonlar sonuç itibarıyla kime yarar? Bu operasyonlar kimin önünü açmak için yapılır? Ekrem İmamoğlu, "Vız gelir, tırıs gider" çıkışından sonra büyük irtifa kaybetti. Mansur Yavaş ile Kılıçdaroğlu ön plana çıktı. Bu operasyonların tek bir amacı var, o da Kılıçdaroğlu ve Yavaş'ı oyundan düşürüp Ekrem İmamoğlu'nun önünü açmak.

YENİ OPERASYONLAR GELEBİLİR

Bu operasyonlar gözünüzü korkutmasın. Bunlar şimdilik Kılıçdaroğlu ve Yavaş'ı yarıştan çekilmeye zorlayan operasyonlar. Ama iş ciddiye binip cumhurbaşkanı adaylığının belirlenmesi sürecine girildiğinde daha sert operasyonlar gelebilir. Şimdilik küçük bir uyarıyla yetinelim.

Çünkü birileri cumhurbaşkanı adaylığı konusunu Kılıçdaroğlu'na bırakılmayacak kadar ciddi bir iş olarak görüyorlar.

UKRAYNA'NIN BUĞDAY TEKLİFİ

AK Parti'nin Kızılcahamam kampında en çok soru sorulan bakanların başında Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. Vahit Kirişçi gelmiş. Ayrıca Bakan'ın yaptığı sunum beğenilmiş. Bir süre önce röportaj yaptığım Vahit Kirişçi'yle ilgili izlenimlerimi paylaşmış, Türk tarımını en iyi bilen kişilerden biri olan Vahit Kirişçi'nin, Türk tarımının geleceğini planladığını ve iyi takip edilmesi gereken isimlerden biri olduğunu yazmıştım.

Tarım Bakanı, rekoltenin iyi olduğunu, buğday sıkıntısının yaşanmayacağını anlatmış. Tarımın geleceğine dönük planlamaları hakkında da bilgi vermiş. "Çiftçimize; mazot, gübre, enerji gibi girdilerin yüksek olabilir ama sen tarım yapmaktan vazgeçme. Biz senin yüksek girdilerini karşılayacak bir taban fiyat vereceğiz" anlayışı ile hareket ettiklerini anlatmış. Zaten Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan taban fiyatlar da onu doğruladı.

UKRAYNA'DAN BUĞDAY KORİDORU

Bu arada biz buğday rekoltesini takip ediyoruz ama hemen yanı başımızda başka bir gelişme daha yaşanıyor. Limanları abluka altında olan Ukrayna'nın buğdayının Türkiye'ye getirilmesi için bir "buğday koridoru" oluşturulmaya çalışılıyor. Ukrayna'nın depolarında 26.5 milyon ton hububat olduğu ifade ediliyor. Bunun 15 milyon tonunun

buğday, geri kalanının ise arpa ve mısır olduğu belirtiliyor. Dünyanın tahıl ambarı olan Rusya ve Ukrayna'nın savaşta olması nedeniyle gıda krizi tehlikesinin yaşandığı bir dönemde Ukrayna'nın buğday, arpa ve mısırı insanlığa can suyu olacak.

LİMANLARDAKİ ABLUKA

Ancak ciddi olarak iki sorun var.

1- Odessa ve Yuzni limanlarındaki Rusya'nın ablukasının kaldırılması.

2- Ukrayna tarafından limanların girişine döşenen mayınların temizlenmesi.

Rusya bunun için kendisine yönelik yaptırımların müzakere edilmesini ve gemilerin Batı'dan Ukrayna'ya silah taşımasına müsaade edilmemesini istiyor.

TEKLİF

Buğday krizinin çözülmesinde de gözler Cumhurbaşkanı Erdoğan'a çevrilmiş durumda. Ukrayna'dan, "Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Putin'le ilişkileri iyi. Size piyasanın yüzde 25 altında buğday verelim. Siz de Putin'le görüşüp buğdayın dışarıya çıkmasını sağlayın" mesajı verilmiş.

Esfender KORKMAZ

Artık ekonomi çivi tutmaz

7 Haziran 2022 Salı

Hükümet kendi haline bıraksa, birkaç yıl alır ve fakat ekonomide iç dinamikler istikrarı sağlar. Ama maalesef hükümet buna izin vermiyor. İstikrarı bozucu müdahale yapıyor.

Her şeyden önce Hükümet ne olup bittiğinin ve risklerin farkında değil. Söz gelimi;

Mayıs ayında Yİ-ÜFE, hem aylık hem de yıllık olarak artmaya devam etti. Aylık Yİ-ÜFE, Nisan ayında 7,67 iken, Mayıs ayında 8,76 oldu. Yıllık olarak da 121,82'den yüzde 132,16'ya yükseldi. Bu demektir ki yaz aylarında genel olarak eksi olan TÜFE bu sene artacaktır. Buna rağmen Hükümet "enflasyon düşüyor" diyor.

Dış borçlarda iflas risk sigorta primini gösteren CDS oranı sürekli artıyor. 716,6 baz puana çıktı. Yabancı sermaye gelmiyor, tersine çıkıyor. Yerli sermaye içeride yatırım yapmıyor. Dışarıda yapıyor. Merkez Bankası rezervleri eksiye. Bu şartlarda dış borçlarda temerrüt riski arttı.

Merkez Bankası TL'yi koruyamıyor. 2006 yılından beri enflasyon hedefi tutmadı. MB gösterge faizine göre reel faiz oranı eksi 32'dir. Hükümet bunu telafi etmek için farklı yollardan faiz veriyor. Dahası MB, bankalara düşük faizle destek vererek, sektörel dengeyi bozuyor. Faiz anarşisi varsa istikrar dikiş tutmaz.

Bu kadar risk varken, bir bakanın diğer ülkeler başarımızı sorguluyor demesi, iktisadi ajanların ve sermayenin moralini bozuyor. Ekonomi yönetimine olan güven düşüyor.

Demokrasi ve hukuk altyapısı bozuldu, kayyum atamaları mülkiyet güvencesini zedeledi.

Hükümet Fetö sermayesini kontrol etmek için, şirketlerin hamiline yazılı senetlerinin Merkezi Kayıt Kurumu'na bildirilmesini istiyor. Şüpheli şirketlere kayyum tayin ediyor. Seçilmiş belediyeler yerine kayyum atıyor. Bunlar piyasa düzenini ve kaynakların etkin kullanılmasını engelliyor.

Devletin açıkladığı veriler güven vermiyor.

İstanbul Ticaret Odası Mayıs ayı perakende fiyat artışını aylık yüzde 5,84 ve yıllık yüzde 87,35 olarak açıkladı. TÜİK ise TÜFE'yi 2,98 olarak açıkladı. İTO ve TÜİK arasında bu kadar aylık fiyat farkı olmaz. Belli ki TÜİK'e müdahale var. Bu şartlar belirsizliği artırıyor ve yatırımları engelliyor.

Popülizm, kaynak kullanımında etkinliği ve istikrarı bozdu.

Kaynak kullanımında etkinlik, kıt kaynakların en verimli şekilde ve toplumsal refaha en yararlı şekilde kullanılmasıdır. Hükümet bütçe kaynaklarıyla yatırım yapıp iş yaratmak yerine, hane halkına yardım adı altında para dağıtıyor. Devlet TOKİ kanalı ile ölü yatırım, lüks konut yapıyor. Yolcusu olmayan hava alanları yapıyor. Köprü ve yolların maliyeti cari piyasa değerinin çok üstünde oluyor. Dahası bütçenin bir kısmı saraylar ve törenler şatafatına gidiyor.

Özetle Hükümet yaptıkları bu yanlışları, kendi politikasının temel taşları olarak ve doğru görüyor. Bu nedenle bu hükümet devam ettiği sürece ekonomi dikiş tutmaz. Eğer sonbaharda seçim olmazsa, bu durum bir yıl daha sürdürülemez.

Türkiye, 1933 devletçilik ve birinci beş yıllık sanayi planı döneminde istikrar sağladı. Sonradan İkinci Dünya Harbi istikrarı bozdu.

İkinci defa, 1963-1970 yılları arasında karma ekonomiye dayanan birinci beş yıllık kalkınma planı ve ikinci beş yıllık kalkınma planının ilk yıllarında istikrar sağladı.

1980 sonrası, bir gecede ithal ikamesi politikalarından, karma ekonomiden vazgeçilmesi ve kambiyo sisteminde ve dışa açılmada bir geçiş döneminin ihmal edilmesi nedeni ile bir istikrarsızlık dönemine girildi.

Küreselleşme ve sıcak para da tüm makro dengeleri ve gelir dağılımını bozdu.

Bundan sonra gelecek Hükümetlerin, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal altyapısına, halkın tüketim ve tasarruf alışkanlıklarına göre ve geçmişi de dikkate alarak ' Türkiye için kalkınma modeli' hazırlamalıdır. Prensip olarak;

* Temel prensip olarak kısa dönemde; Türkiye IMF ile iş birliği yapmalıdır. AB ile yakınlaşmalıdır.

* Demokrasi ve hukukun üstünlüğüne dönmelidir.

* Parti devletinden kurumsal devlete geçilmelidir.

* İstikrar planı yapmalıdır.

* Popülizm ve yolsuzluk, bağımsız kurumlar tarafından denetlenmeli ve geçmişte varsa yolsuzluklar takip edilmelidir.

* Devlet doğrudan yatırım yapmalı ve iş yaratmalıdır.

* Özelleştirilen kamu tekelleri ve kamu altyapı yatırımları ile, Kamu Özel İşbirliği yoluyla yapılan tüm yatırımlar devletleştirilmelidir.

İbrahim Kahveci

Fakirden alıp zengine vermek

Dün yazdığım konunun devamı... Robin Hood zenginden alıp fakire vererek bir başarı elde etmiştir. Zenginden alıp fakire vermek ve fakire de kendini sevdirmek çok kolay... Önemli olan fakirden alıp zengine vermek ve yine o fakirin de sevgi ve desteğini sağlamaktır. Bakınız bu çok ama çok büyük başarıdır. Hem de inanılmaz bir başarı.

O nedenle diyorum; AK Parti çok büyük başarı içindedir.

Hatta şunu da ekleyelim: Toplumdan toplanan vergi tutarı ve oranı artışına rağmen topluma sunulan hizmet kalitesi düşerken bunu başarmak da çok önemlidir.

Bir örneği sağlıktan verelim: Hazine garantili müteahhitlere verilen Şehir Hastaneleri sağlık bütçesini alaşağı etmiştir. Doktorlara “ücreti beğenmeyen gitsin” dedik ve bir çok kamu hastanesinde doktor açığı ortaya çıktı. En temel hizmetlerden olan sağlıkta durum gittikçe olumsuzlaşırken, Hazine garantili olan ama herkesin kullanamadığı köprüler ve yollar ile fakir desteği sağlanabiliyor. Bu tabloda çok ama çok büyük başarı gösteriyor.

Eser siyaseti aslında ülkede kalite çöküşü ortaya çıkartıyor. En temel kamu hizmet ve yatırımları aksarken, gösteriş içinde verimsiz ve savurgan yatırımlar yapılıyor. Ama bunun en ürkütücü tarafı şu olsa gerek: Köprüden, yolda geçemeyen ve o köprü ve yolun Hazine garantisini ödeyen alt gelir grubu bunu en fazla alkışlıyor.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati şunları söylemiş: “Dövizi düşürmek için yüksek faiz artışı yapabildik. Ama o zaman üretim bundan olumsuz etkilenirdi. Biz bir yol ayırma gittik. Enflasyonla birlikte büyümeyi tercih ettik. Yoksa enflasyonu düşürmek için çok sert tedbirler alabilirdik. Yüksek faiz artışı yapardık. O zaman üretim dururdu. Kur korumalı TL’ye geçerek bir yandan doları frenledik. Diğer yandan üretimi ve büyümeyi tercih ettik. Bu sistemden dar gelirli hariç üretici firmalar, ihracatçılar kâr ediyorlar. Çarklar dönüyor. Büyümeyi tercih ettiğimiz için büyüme rakamları iyi geliyor, büyüme istihdama da olumlu olarak yansıyor. Ama biz dar gelirli

vatandaşlarımıza yönelik gelirlerini arttırıcı düzenlemeler yapıyoruz. Böylece onları enflasyonun karşısında korumaya çalışıyoruz.”

Bu açıklamanın tek gerçek yanı var: Bu sistemde dar gelirli hane halkı herkes kazandı.

Bir kere şu notu düşelim: Sayın Bakan belki haberi yoktur ama yine de belirtelim: Merkez Bankası suni şekilde faiz düşürdüğünde piyasa faizleri düşmedi. Kimse faiz düşürdük ve ekonomi canlandı diyemez. Tersine MB'nin suni faiz indirimi kur artışı ve risk artışı ile beraber piyasa kredi faizlerini yükseltmiştir. Hatta devletin borçlanma faizi bile yüzde 17-18'lerden yüzde 25-26'lara çıkmıştır.

Neyse...

Gelelim fakirlerin kaybına... Yani ücretlilere.

ISO-500 verilerine göre 2021 yılında çalışan başına ücret ve maaş geliri yüzde 26,3 artışla 11,500 lira olmuş.

SGK'ya beyan edilen ücretler düzeyi ise 2020 yılında 4.682 liradan 2021 yılında yüzde 20,4 artışla 5.635 liraya yükselmiş. Burada verdiğimiz ücretler brüt ücretlerdir.

Bu demektir ki büyük şirketlerde çalışanların maaşları biraz daha fazla artış göstermiştir.

SGK verileri bu yılın ilk çeyreğinde ücret artışının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 45,0 gerçekleştiğini gösteriyor. Enflasyonun yüzde 70'i geçtiği yerde ücret artışı oldukça geride kalmış.

Ben size şöyle bir örnek vereyim: TÜİK GSYH verisinde “Mevsim etkisinden arındırılmış cari fiyatlarla GSYH değeri” üzerinden “İşgücü Ödemeleri”ne bakıyoruz.

2016 yılı ilk çeyreğinde çalışan başına işgücü ödemesi 2.556 liradır. Bu tutar 2022 ilk çeyreğinde 7.487 liraya çıkmıştır. Bundan yaklaşık 6 yıl önce işgücü ödemeleri GSYH'dan yüzde 32,1 pay alıyordu; şimdi bu pay %24,6'ya indi.

İşgücü başına alınması gereken tutar bugün 9.780 lira olmalıydı. Yani her bir çalışan ortalama 2.300 lira gelirini kaybetmiş durumdadır. Ya da daha net ifade edelim: Ücretler yüzde 30,6 erimiştir.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati aslında bir gerçeği ifade etmiş oldu: Türkiye 1970'lerdeki ucuz işçiliğe dayalı ÇİN MODELİNE geri dönmüştür.

07.06.2022

Ortada Nass var vs hikaye. Ya da enflasyon sebep-faiz sonuç teorileri vs de birer örtü. Hedef ucuz işçiliğe dayalı yeni bir Türkiye yaratmaktı ve bu başarıldı.

Artık herkes birer ırgat olarak köle maaşına çalışacaktır. Kimse kalıcı zenginlik ve refah beklemesin. Sadece seçim için bir zam alırsınız, o kadar.

07 Haziran 2022, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Dünya tahıl krizinin çözümü Türk donanmasına emanet

Batı'nın bütün hesapları yanlış çıktı ve Ukrayna Savaşı, Rusya'yı zengin etti. Yapılan hesaplamalara göre şu anda Rusya'nın ekonomisi, dünyanın en güçlü ekonomilerinden biri oldu. Daha yüksek fiyatla petrol ihracatı devam eden Rusya, ithalatı da azaldığı için müthiş bir fazla vermeye başladı.

AMBARGOCULAR AÇLIK ÇEKİYOR

Rusya'ya ambargo uygulayan ülkeler de açlığın ve ekonomik krizin eşiğine geldiler. Bunun yanında ender bulunan birçok hammaddeyi Rusya'nın ürettiği ortaya çıktı. Bunların eksikliği yüzünden çip üretiminden tutun da jet motoru yapımına kadar birçok alanda çok ciddi sıkıntılar baş gösterdi.

Batı'ya karşı psikolojik üstünlüğü ele geçiren **Putin**, Ukrayna'ya sürekli silah gönderen ülkelere, "**Sizin gönderdiğiniz füzeler bizim savunma sistemimiz açısından oyuncak değerindedir**" dedi. Ancak şunu da bir yere not etmek lazım ki, dün Ukrayna yaptığı saldırılar sayesinde kaybettiği bazı bölgeleri geri aldı. Fakat bunun savaşın genel gidişini değiştiren bir durum olmadığı söyleniyor.

TÜRK HARİCİYESİNİN BAŞARISI

Bir de Türkiye açısından gurur verici haber var. Dünyadaki tahıl krizini çözmek amacıyla **Türk donanması Odessa Limanı'ndaki mayınları temizleyecek ve oradan gelen ticari gemilere eşlik edecek**. Bu konuda Rusya ve Ukrayna ile anlaşmaya varıldı.

Batı ve Rus basınında bu gelişme "**Türkiye'nin diplomasi başarısı**" olarak yorumlanıyor. Anlayacağınız dünyanın açlık ve kıtlık sorununun çözümü Türk donanmasına emanet edilmiş durumda. Bu da NATO'nun gazına gelerek Rusya ile diplomatik ilişkilerini koparmayan Türk hariciyesinin başarısıdır.

JOHNSON GÜVENOYU ALDI

İngiltere'de dün günün konusu Muhafazakar Parti içinde yapılan güven oylamasıydı. Johnson'ın Başbakanlık konutunu çeşitli eğlence partileriyle kötüye kullandığını ileri

süren bazı Muhafazakarlar, Başbakan Johnson'ı devirmek istedi. Gerçek şu ki İngilizler siyasetçilerden çok kraliyet ailesi ile ilgileniyorlar. Geç saatlerde Johnson güvenoyu aldı ama bunu başarırken oldukça hasar aldı. Ancak muhalefet pes etmiş görünmüyor.

İSTANBUL'U BEKLEYEN DEPREM

Balıkesir'de 4.7 büyüklüğünde deprem oldu. Bu depremin ardından 50 artçı deprem yaşandı. Gece saat 01.30'da başlayan depremler Balıkesirlilerin uykusunu kaçırdı. Bazı bilim adamları, bu depremin daha büyük bir depremin öncüsü olabileceğine dair uyarılarda bulundu. Tabii bizim aklımız İstanbul'da.

İstanbul'da 1 milyondan fazla binanın sorunlu olduğu söyleniyor. **Kanal İstanbul'un önemi burada da öne çıkıyor.** Kanalin çevresinde oluşacak şehrin kentsel dönüşüm çerçevesinde İstanbul'un bu sorunlu binalarında yaşayanlara ev sahipliği etmesi bekleniyor. Umarım bu proje ideolojik tartışmalara kurban edilmez ve gerçekleşir.